ruimte voor verbeelding

Kunst kleurt Amstelveen

Atelierbeleid 2021

Definitief concept
Gemeente Amstelveen
— SEPTEMBER 2021

Gemeente Amstelveen

Colofon

ATELIERBELEID 2021.
‘Ruimte voor verbeelding. Kunst kleurt Amstelveen.’

Gemeente Amstelveen
Team Samenleving – Cluster Kunst en Cultuur
September 2021

BEHEERDER
Fleur Albers (beleidsmedewerker)

PROCESEIGENAAR
Jantien van Zanten (Teamleider Jeugd & Samenleving)

CREATIVE DIRECTION
Studio Balsem

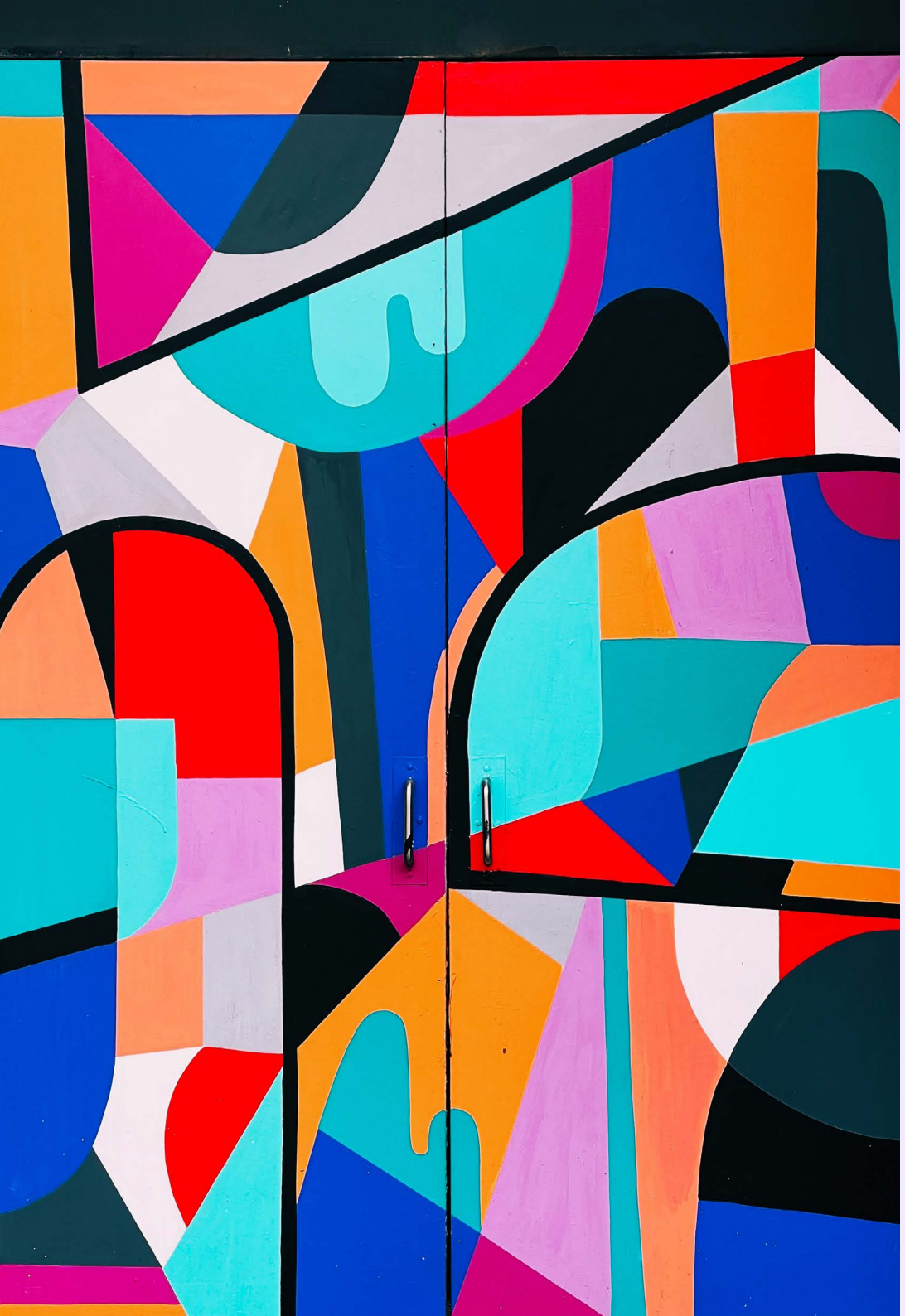
Voorwoord

De gemeente wil voor de lokale kunstenaars een bruisend klimaat scheppen waarin kansen voor ontwikkeling en vernieuwing centraal staan. Kunstenaars geven kleur aan de stad en dat koesteren we. Het is daarom belangrijk dat kunstenaars een plek hebben om hun werk uit te oefenen, elkaar te inspireren en hun werk te delen met het publiek. Daarvoor stelt Amstelveen achttien gemeentelijke ateliers beschikbaar verdeeld over twee locaties: Ateliers 2005 in de voormalige school aan de Van Weerden Poelmanlaan en A24 aan de Amsterdamseweg.

Bij de vaststelling van de Cultuuragenda 2020-2024 is een motie over een transparant atelierbeleid unaniem aangenomen. Hierin werd geconstateerd dat de eerdere aanpassingen van het atelierbeleid niet het gewenste resultaat hebben gehad. In de motie werd onder meer stilgestaan bij een transparante toewijzing van de ateliers, beëindiging van de ouderenregeling om plaats te maken voor startende kunstenaars, het stimuleren van het delen van ateliers en een maatschappelijke tegenprestatie. Dit hebben we meegenomen in het nieuwe atelierbeleid. Daarnaast hebben we input van de lokale kunstenaars, de gebruikers van de ateliers, en de Adviescommissie Beeldende Kunst gevraagd en gebruikt om te komen tot een breed gedragen atelierbeleid.

Met dit atelierbeleid willen we een positieve impuls geven aan de ateliers. Bovenal geldt dat het beleid transparant moet zijn. Elke kunstenaar moet kunnen weten hoe de inschrijving en toewijzing van een atelier is geregeld. De professionaliteit van kunstenaars wordt daarom op basis van heldere criteria getoetst. Om ervoor te zorgen dat talent voldoende kansen krijgt om zich te ontwikkelen in Amstelveen, stimuleren we startende kunstenaars. Door het delen van ateliers verder aan te moedigen wordt het optimale gebruik en de doorstroming van ateliers bevorderd. Een maatschappelijke tegenprestatie wordt verplicht voor de huur van een gemeentelijk atelier. Bovendien wordt van kunstenaars verwacht dat zij meewerken aan de openstelling en verlevendiging van de ateliers. Dit vinden wij erg belangrijk. Zowel voor de kunstenaars die op deze manier de kans krijgen om hun werk tentoon te stellen, als voor de Amstelveners die op deze manier kunnen genieten van kunst in de nabije omgeving. Zo geven we samen kleur aan Amstelveen.

Herbert Raat
wethouder Kunst en Cultuur

Inhoudsopgave

Voorwoord	**03**
Inleiding	**05**
Stand van zaken	**07**
Doelstelling	**11**
Beleidskaders	**13**
Uitvoering	**22**
Financiering	**28**
Risico's	**29**
Monitoring en evaluatie	**30**
Samenvatting	**31**
Bronnenlijst	**32**
Bijlage 1 – ABK advies	*34*
Bijlage 2 – Onderzoek Kunstenaars in Amstelveen	*39*
Bijlage 3 – Gespreksverslag sessie 18 maart	*45*
Bijlage 4 – Gespreksverslag sessie 25 maart	*50*
Bijlage 5 – Feedback concept beleid	*55*

Inleiding

In het atelierbeleid staat de rol van kunstenaars in onze gemeente centraal. De aanwezigheid van kunstenaars is van belang voor een sterke culturele infrastructuur en een breed cultureel aanbod. Om kunstenaars te behouden en aan te trekken is het essentieel dat zij voldoende ruimte krijgen om te produceren, presenteren en ontmoeten. Daartoe stelt de gemeente ateliers beschikbaar. Met dit atelierbeleid geven we een positieve impuls aan de gemeentelijke ateliers passend binnen de bredere ambitie van het cultuurbeleid.

Aanleiding

Eén van de actiepunten in de 'Cultuuragenda 2020-2024: De Stad als Podium' is de herijking van het atelierbeleid. Bij de vaststelling van de Cultuuragenda 2020-2024 is in december 2019 de motie 'Transparant beleid ateliers voor Amstelveen' (hierna: motie uit 2019) unaniem aangenomen. In de motie werd geconstateerd dat de eerdere aanpassingen van het atelierbeleid in 2011 en 2016 niet het gewenste resultaat hebben gehad.

In de Cultuuragenda 2020-2024 komt naar voren dat ateliers beter moeten worden ingezet voor actieve kunstenaars. Bovendien moeten kunstenaars voortaan in het bezit zijn van een positief professionaliteitsoordeel. De motie uit 2019 geeft ook een voorschot op de herijking van het atelierbeleid. In het nieuwe atelierbeleid moet meer aandacht uitgaan naar transparantie, doorstroming en stimulering van talent.

Proces

Het atelierbeleid dat voor u ligt is tot stand gekomen met de inbreng van kunstenaars en de Adviescommissie Beeldende Kunst (ABK). Er is zo getracht om samen tot een gedragen en transparant beleid te komen:

A. Kunstenaars zijn gedurende de ontwikkeling van het nieuwe beleid middels nieuwsbrieven geïnformeerd over de voortgang en actief uitgenodigd om input te leveren:

- In februari 2021 is een onderzoek uitgevoerd onder kunstenaars over onder meer het atelierbeleid *(bijlage 2)*. De respons op het onderzoek was hoog. De samenstelling van de respondenten wordt in het eerste hoofdstuk uiteengezet.
- In maart 2021 zijn verdiepende sessies georganiseerd waarbij onderwerpen aan de orde kwamen zoals de maatschappelijke bijdrage, verlevendiging en openstelling van de ateliergebouwen en het stimuleren van startende kunstenaars *(bijlagen 3 en 4)*. Hierbij waren naast kunstenaars ook de ABK en raadsleden als toehoorder aanwezig.

- Mede op basis van deze input is een concept atelierbeleid geformuleerd. Kunstenaars kregen in mei 2021 de mogelijkheid om hierop een reactie op hoofdlijnen te geven *(bijlage 5)*.

B. De ABK heeft mede op basis van de sessies in maart 2021 een advies over het atelierbeleid uitgebracht *(bijlage 1)*.

C. Het concept atelierbeleid is door twee onafhankelijke deskundigen getoetst aan gangbaar beleid in andere gemeenten en de geleverde input van kunstenaars.

LEESWIJZER

In het eerste hoofdstuk wordt de huidige stand van zaken – zowel landelijke trends als de lokale situatie – weergegeven. Het doel van de gemeentelijke ateliers wordt in het tweede hoofdstuk uiteengezet: waarom biedt de gemeente ateliers aan? Op basis hiervan is in het derde hoofdstuk een aantal beleidskaders voor de gemeentelijke ateliers geformuleerd. In het vierde hoofdstuk worden de wijze van inschrijving en de criteria voor toewijzing toegelicht om tot meer transparantie te komen. Daarna komen in achtereenvolgende hoofdstukken de financiële consequenties, risico's en de evaluatie en monitoring van het beleid aan bod. Er volgen verder een samenvatting, bronnenlijst en bijlagen.

Stand van zaken

Om tot een nieuw atelierbeleid te komen, is het van belang eerst stil te staan bij de huidige stand van zaken. In dit hoofdstuk worden de landelijke trends met betrekking tot werkruimte voor kunstenaars, de samenstelling en behoeften van kunstenaars in Amstelveen en het huidige atelierbeleid toegelicht.

Landelijke ontwikkelingen

Het is een landelijk beeld dat het aantal betaalbare werkplekken voor kunstenaars in het gedrang is. Er is een grote schaarste op het gebied van betaalbare werkplekken door een aantrekkende vastgoedmarkt enerzijds en een afname van maatschappelijk vastgoed anderzijds. Dit laatste is te verklaren door de Wet Markt en Overheid (2012) en de Woningwet (2015), waardoor het maatschappelijk vastgoed van gemeenten en woningbouwcorporaties afnam. Kunstenaars zijn hierdoor vaker aangewezen op commercieel vastgoed.

Hoewel landelijk sprake is van een tekort aan werkruimte voor kunstenaars, is de problematiek in de grote steden het grootst. Dit heeft tot gevolg dat kunstenaars steeds vaker naar de rand van een stad of naar omringende gemeenten trekken. De betere spreiding van talent in de regio is dan ook één van de doelstellingen van het cultuurprofiel 'Meer dan de Delen' van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De bevordering van talentontwikkeling is een belangrijke ambitie van de MRA. In het cultuurprofiel wordt daarom gepleit voor betere samenwerking tussen gemeenten om talent te spreiden, zodat dit talent in de regio van blijvende betekenis kan zijn.

Het tijdelijk creëren van werkruimten, in de vorm van leegstandsbeheer en broedplaatsen, biedt deels een uitkomst om het tekort aan werkruimte op te lossen. Het initiatief hiervoor ligt vaak bij de gebruikers ervan. Dit biedt echter geen duurzame oplossing voor het tekort aan werkplekken voor kunstenaars.

Ondanks dat de problematiek landelijk in grote lijnen gelijk is, zijn er verschillende trends te duiden in het gemeentelijk atelierbeleid. In gemeenten waar de schaarste niet groot is, ligt de nadruk veelal op een duurzame verbinding met kunstenaars en worden langlopende contracten aangeboden. In gemeenten waar de schaarste wel groot is, wordt vaak ingezet op doorstroming en een tijdelijke invulling van ateliers.

Tevens is een beweging gaande van passief naar actief atelierbeleid. In verschillende gemeenten, zoals Eindhoven, wordt ingezet op kwaliteit in plaats van kwantiteit. Tot voor kort kwam iedere kunstenaar in aanmerking voor een atelier, zonder dat daaraan aanvullende voorwaarden werden verbonden. Het cultuurbeleid van gemeenten biedt echter voldoende aanknopingspunten voor een specifiekere benadering van de verdeling van ateliers. Daarbij is ook meer aandacht voor uitwisseling tussen kunstenaars onderling en met de omgeving van het ateliercomplex.

Landelijk is bovendien een ontwikkeling zichtbaar van transparant beleid en toenemende dialoog tussen kunstenaars en gemeenten over de invulling en het gebruik van ateliers. Bij de beoordeling en toewijzing van ateliers wordt dan ook een breed waardebegrip gehanteerd.

Huidig atelierbeleid

De lokale situatie strookt met het landelijke beeld. Het aantal gemeentelijke ateliers is de afgelopen jaren sterk teruggedrongen. Tot 2004 beschikte de gemeente nog over 33 ateliers. Tegenwoordig telt Amstelveen 18 gemeentelijke ateliers met een gemiddelde grootte van 60 m2. Tien ateliers zijn gevestigd in een ateliergebouw aan de Van Weerden Poelmanlaan (Ateliers 2005) en acht ateliers in een ateliergebouw aan de Amsterdamseweg (A24). De ateliers in de voormalige Dorpsschool in het Oude Dorp die aan Museum Jan worden verhuurd, vallen buiten de reikwijdte van het atelierbeleid. De 18 ateliers werden in het vorige atelierbeleid als volgt verdeeld:

	Gevestigde kunstenaar	*Startende kunstenaar*	*Projectatelier*
Hoeveelheid	9 ateliers	6 ateliers	3 ateliers
Criteria	> 7 jaar afgestudeerd	< 7 jaar afgestudeerd	Kortdurende projecten
Huurtermijn	2 x 3 jaar	2 x 3 jaar	2 x half jaar
Huurbedrag	€ 353 excl.	€ 228 excl.	Geen

Met de aanpassingen van het atelierbeleid in 2011 en 2016 is getracht om een actiever atelierbeleid te voeren. Er zijn onder meer voorwaarden opgenomen gericht op professionaliteit, doorstroming en startende kunstenaars. Dit heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. Uit het kunstenaarsonderzoek blijkt bovendien dat de inschrijving en toewijzing van de ateliers niet transparant is.

Tegelijkertijd blijkt dat de gemeentelijke ateliers niet optimaal worden benut. Dit geldt met name voor de projectateliers, die na het aflopen van een project soms voor langere tijd leeg staan. Daarnaast kwamen drie kunstenaars de afgelopen jaren in aanmerking voor een overgangsregeling voor oudere kunstenaars, waardoor zij voor onbepaalde tijd een atelier konden huren. Inmiddels maakt nog maar één kunstenaar gebruik van deze regeling.

Kunstenaars in Amstelveen

Amstelveen kent een relatief grote groep van geschoolde, voornamelijk beeldende kunstenaars met een gemiddelde leeftijd van vijftig jaar of ouder. Uit het kunstenaarsonderzoek blijkt dat slechts één op de vijf kunstenaars voldoende inkomsten heeft uit kunstenaarschap. De helft van de respondenten heeft minder dan vijf keer per jaar een presentatie (zoals een tentoonstelling of workshop) van zijn of haar werk.

Momenteel hebben drie op de vier respondenten de beschikking over een eigen atelier. Daarvan hebben de meesten een atelier aan huis. Daarnaast huren kunstenaars veelal een gemeentelijk atelier en minder vaak een atelier van een commerciële verhuurder. De huidige situatie komt echter

niet overeen met de gewenste situatie. De meeste respondenten huren bij voorkeur een atelier van de gemeente of een atelier via een broedplaats of kunstenaarscollectief, maar hebben liever geen atelier aan huis. De voorkeur voor een gemeentelijk atelier is mogelijk te verklaren door de grootte en prijs van deze ateliers. Uit het kunstenaarsonderzoek komt naar voren dat de meeste kunstenaars een voorkeur hebben voor een atelier van ongeveer 40 m2 en een huurtarief van maandelijks maximaal € 250 of € 500.

Twee op de vijf respondenten op het kunstenaarsonderzoek zijn op zoek naar een atelier, waarvan een groot deel al langer dan een jaar zoekt. Het aantal zoekenden is tevens zichtbaar in de lange wachtlijst voor de gemeentelijke ateliers. In mei 2021 stonden hierop 29 kunstenaars ingeschreven. Naast de gemeentelijke ateliers zijn er geen tot weinig alternatieven voor betaalbare ateliers in Amstelveen.

Doelstelling

Kunst en cultuur geven kleur aan een stad. De inwoners van Amstelveen vinden cultuur dan ook belangrijk. In het inwonersonderzoek komt naar voren dat zij een fervent bezoeker zijn van cultuur, maar zelf ook als maker actief zijn in culturele of creatieve hobby's. Toch zijn kunst en cultuur niet alleen van belang vanwege de grote culturele waarde, maar ook vanwege hun maatschappelijk en economisch belang voor de stad en regio. Zo dragen kunst en cultuur onder andere bij aan de ontwikkeling van inwoners en sociale cohesie, maar ook aan het vestigingsklimaat en innovatieve karakter van de stad. Dat vraagt om een sterke culturele infrastructuur en een breed cultureel aanbod.

Florerend makersklimaat

In de aanzet voor de langetermijnvisie is opgenomen dat de aanwezigheid van kunstenaars hiervoor een belangrijke voorwaarde is. Zonder makers verdwijnt de productie van cultuur en rest slechts de consumptie. In een florerend 'makersklimaat' krijgen kunstenaars de gelegenheid om hun vak uit te oefenen, te experimenteren, elkaar te inspireren en hun werk te delen met publiek. Er ontstaat een klimaat waarin kunstenaars de kans krijgen om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen en waarvoor de gemeente de voorwaarden schept. Om dat te waarborgen is voldoende ruimte voor productie, presentatie en ontmoeting essentieel. Het aantrekken en behouden van talent vraagt daarom om een investering van de gemeente. In de Cultuuragenda 2020-2024 is de keuze gemaakt om te investeren in nieuw en bestaand talent: startende makers, regionale kunstenaars en iconen.

Gemeenten hebben diverse instrumenten om de aanwezigheid van makers te stimuleren. Het is algemeen erkend dat de beschikbaarheid van passende en betaalbare werkruimte een vereiste is voor kunstenaars. Zowel ateliers als broedplaatsen voorzien in deze ruimte en leveren zo een bijdrage

aan de culturele infrastructuur en het innovatieve klimaat van een stad. Het aanbieden van gemeentelijke ateliers is één van de belangrijkste instrumenten van gemeenten om de werkzaamheden van makers te faciliteren.

Nieuw atelierbeleid

Dit atelierbeleid bouwt voort op de Cultuuragenda 2020-2024. In de Cultuuragenda 2020-2024 staan naast de langetermijnvisie voor een culturele infrastructuur vier ambities centraal op de middellange termijn: Kunst & Cultuur dichtbij, Zichtbaar voor iedereen, Samen(werking) Kunst & Cultuur en Impuls voor vernieuwing. Het doel is om zoveel mogelijk mensen in aanraking te brengen met kunst en cultuur door deze dichtbij de inwoners te brengen, zichtbaar te maken voor iedereen, door samen te werken en een impuls te geven voor vernieuwing.

In de motie uit 2019 gaf de gemeenteraad al een eerste aanzet voor de richting van het nieuwe atelierbeleid. De raad omschreef dat de schaarse ruimte met beleid en in openheid verdeeld moet worden. Dat beleid zou onder meer gestoeld moeten zijn op doorstroming, transparantie, samenwerking, solidariteit met startende kunstenaars en randvoorwaarden voor een maatschappelijke tegenprestatie.

Op basis van de Cultuuragenda 2020-2024 en de motie uit 2019 worden de volgende beleidskaders voor het nieuwe atelierbeleid geformuleerd. In het volgende hoofdstuk worden deze beleidskaders nader toegelicht en uitgewerkt:

- Transparant beleid
- Stimulans startende kunstenaars
- Professionele kunstenaars
- Optimaal gebruik en doorstroming
- Maatschappelijke bijdrage
- Openstelling en verlevendiging
- Multidisciplinaire invulling

Beleidskaders

In dit hoofdstuk worden de beleidskaders voor de gemeentelijke ateliers uiteengezet. Het vorige beleid wordt aangehaald en er wordt toegelicht wat er verandert. De input van kunstenaars en het advies van de ABK liggen zoveel mogelijk aan deze kaders ten grondslag.

Transparant beleid

Een transparante inschrijving voor en toewijzing van ateliers is het belangrijkste kader van dit beleid. Het kunstenaars-onderzoek laat zien dat één op de drie kunstenaars bekend is met het atelierbeleid, één op de drie min of meer bekend is met het atelierbeleid en één op de drie niet bekend is met het atelierbeleid. Uit onderzoek blijkt bovendien dat slechts 6% van de respondenten de inschrijving voor een atelier transparant vindt. In de motie uit 2019 geeft de raad eveneens aan dat het vorige atelierbeleid niet het gewenste resultaat van transparantie heeft gehad.
De ateliers moeten met beleid en in volledige openheid worden verdeeld. Het atelierbeleid werd tot op heden niet online gepubliceerd, waardoor de wijze van inschrijving en de toewijzingscriteria niet transparant waren. Dit verandert met dit atelierbeleid.

> **"Het nieuwe atelierbeleid moet helder zijn voor iedereen."**

WAT VERANDERT ER?

- **In aansluiting op de motie uit 2019 worden heldere criteria geformuleerd voor de toewijzing van een atelier, zodat duidelijk is op basis waarvan de ateliers worden verdeeld. De criteria worden in het volgende hoofdstuk uiteengezet.**
- **De inschrijvingen worden op basis van deze criteria door een beoordelingscommissie getoetst (zie paragraaf Professionele kunstenaars).**
- **Naar aanleiding van de uitkomsten van het kunstenaarsonderzoek wordt het atelierbeleid, waaronder de wijze van inschrijving en toe-wijzingscriteria, online gepubliceerd en actief gecommuniceerd naar kunstenaars. Hierdoor is het atelierbeleid voor iedereen inzichtelijk.**

Stimulans startende kunstenaars

In de Cultuuragenda 2020-2024 is in het kader van de ambitie om te vernieuwen specifiek opgenomen om startende kunstenaars te stimuleren. Het aanmoedigen van talent is een investering in de kunstenaars van de toekomst. Startende kunstenaars krijgen de gelegenheid om hun talent te ontdekken, te ontwikkelen en te ontplooien. De aandacht voor startende kunstenaars rijmt met de motie uit 2019, waarin de raad opriep om meer solidariteit met startende kunstenaars te tonen en is in lijn met het MRA-cultuurprofiel 'Meer dan de Delen', waarin onder meer de bevordering van talent centraal staat.

> **"I do believe starting artists from different backgrounds, will make the city more colourful and artistic."**

Uit het kunstenaarsonderzoek blijkt dat startende kunstenaars vaak nog niet in de positie verkeren om zelfstandig een werkruimte te vinden. Bovendien hebben startende kunstenaars over het algemeen minder financiële mogelijkheden dan gevorderde kunstenaars. Het aantal ateliers en het lagere tarief voor startende kunstenaars blijven daarom in het nieuwe beleid gehandhaafd. Uit het kunstenaarsonderzoek bleek weinig weerstand tegen de reservering van ateliers voor startende

kunstenaars, maar wel weerstand tegen het tariefverschil voor startende en gevorderde kunstenaars. Om tegemoet te komen aan de wens van kunstenaars om het huurtarief te baseren op het inkomen, wordt voor kunstenaars die boven het bruto modaal inkomen verdienen een commercieel tarief gehanteerd. Ondanks de schaarste behouden deze kunstenaars wel de mogelijkheid om zich in te schrijven voor een atelier, daar zij naar verwachting een positieve impuls kunnen geven aan een ateliergebouw.

> **"A combination of advanced and starting artists helps in bridging the gap between new ideas and knowledge gained through experience."**

WAT VERANDERT ER?

- **Onder startende kunstenaars worden in tegenstelling tot het vorige atelierbeleid kunstenaars gerekend die hun opleiding niet meer dan vijf jaar geleden hebben afgerond. Dit is in lijn met de verzamelde input onder kunstenaars.**
- **Er worden voor startende kunstenaars soepelere toewijzingscriteria gehanteerd dan voor gevorderde kunstenaars. Zo worden er geen inkomenseisen gesteld aan startende kunstenaars en hoeven zij niet woonachtig te zijn in Amstelveen, maar dienen zij wel een sociale binding te hebben met de gemeente. Hiermee wordt onder meer tegemoetgekomen aan de ambitie van de MRA om talent in de regio beter te spreiden.**
- **Naar het advies van de ABK en de inbreng van kunstenaars wordt contact gelegd met een kunstopleiding zoals de Gerrit Rietveld Academie om startende kunstenaars aan te trekken.**
  Eén van de projectateliers wordt gereserveerd voor tijdelijke projecten van startende kunstenaars, zoals studenten of net afgestudeerde kunstenaars van een kunstopleiding.

Professionele kunstenaars

In de Cultuuragenda 2020-2024 is opgenomen dat de ateliers alleen beschikbaar dienen te zijn voor professionele kunstenaars. Dit was reeds vastgelegd in het vorige atelierbeleid, maar werd niet actief getoetst. Een meerderheid van de respondenten is voor het invoeren van een professionaliteitstoets. Uit het kunstenaarsonderzoek en de sessies komt naar voren dat deze professionaliteitstoets ook door de kunstenaars zelf wordt gedragen, mits de wijze waarop goed wordt ingericht.
Het onderscheid tussen startende en gevorderde kunstenaars wordt in dit atelierbeleid gehandhaafd. De input van kunstenaars is wat deze scheidslijn betreft niet eenduidig.
Het onderscheid past echter bij het streven van de gemeente om te investeren in startende, maar ook in gevorderde kunstenaars (regionale kunstenaars en iconen). Startende en gevorderde kunstenaars worden echter niet gelijk beoordeeld, omdat zij niet vergelijkbaar zijn (zie paragraaf Stimulans startende kunstenaars).

> **"De selectie van kunstenaars zou gedaan kunnen worden met de kunstenaars zelf."**

WAT VERANDERT ER?

- **De professionaliteit van kunstenaars wordt overeenkomstig de input van kunstenaars voortaan actief getoetst. Kunstenaars worden kwalitatief getoetst op hun professionaliteit. De criteria worden in het volgende hoofdstuk uiteengezet.**
- **De inschrijvingen worden op basis van deze criteria jaarlijks beoordeeld door een beoordelingscommissie. Overeenkomstig de input uit één van de sessies bestaat deze commissie uit twee vertegenwoordigers van beide ateliergebouwen, een afgevaardigde van de ABK en een externe deskundige.**

Optimaal gebruik en doorstroming

De vraag naar ateliers is groter dan het aanbod. De raad beveelt in de motie uit 2019 daarom aan om kunstenaars ateliers te laten delen om de wachtlijst te verkorten. Uit het kunstenaarsonderzoek en de sessies blijkt dat het delen van een atelier door kunstenaars als een goede oplossing wordt gezien. Daarbij werd wel opgemerkt dat het niet voor elke kunstenaar mogelijk is om een atelier te delen. In het vorige atelierbeleid was het al mogelijk om een atelier te delen, maar in dit beleid krijgt dit in sommige gevallen een meer verplicht karakter voor kunstenaars die niet volledig van een atelier gebruik zullen maken. Het delen van een atelier is financieel voordelig, daar het huurtarief gelijk blijft en met meerdere personen gedeeld wordt.

Uit hetzelfde onderzoek en de sessies blijkt dat het tijdelijk verhuren van ateliers op beduidend minder medestand rekent. De onzekerheid die gepaard gaat met tijdelijke huur wordt door de gemeente erkend. Zonder de tijdelijke verhuur is er echter geen sprake van doorstroming. Er komen dan nauwelijks ateliers vrij, waardoor kunstenaars op de wachtlijst geen kans maken. In het nieuwe beleid wordt daarom vastgehouden aan de termijn van twee keer drie jaar. Gezien er in Amstelveen weinig betaalbare alternatieven zijn voor de gemeentelijke ateliers, krijgen kunstenaars in tegenstelling tot het vorige beleid wel de mogelijkheid om zich na de maximale termijn van zes jaar opnieuw in te schrijven voor een atelier.

> **"De projectateliers hebben zeker potentie, maar het gebruik ervan kan intensiever."**

De raad gaf in de motie uit 2019 reeds aan dat de projectateliers intensiever gebruikt moeten worden. Uit onderzoek blijkt dat een groot deel van de kunstenaars vindt dat één atelier voor kortdurende projecten voldoende is. Het aantal van drie projectateliers blijft echter gehandhaafd, omdat met het geven van een andere invulling wordt getracht de ateliers optimaler te gebruiken. De projectateliers dragen met deze andere invulling bovendien bij aan belangrijke doelstellingen uit dit beleid en de Cultuuragenda 2020-2024, zoals het stimuleren van startende kunstenaars of het openstellen en verlevendigen van de ateliers. De projectateliers kunnen verschillend worden ingevuld: voor startende kunstenaars, cultuureducatie, uitwisselingen, innovatieve projecten of activiteiten voor de wijk.

WAT VERANDERT ER?

- Het delen van een atelier wordt in lijn met de uitkomsten van het kunstenaarsonderzoek verder gestimuleerd. Kunstenaars worden in overeenstemming met het advies van de ABK ook kwantitatief getoetst (urencriterium en inkomenstoets voor gevorderde kunstenaars) om te bepalen of zij in aanmerking komen voor een eigen of voor een gedeeld atelier.
- Gezien er in Amstelveen weinig betaalbare alternatieven zijn voor de gemeentelijke ateliers, krijgen kunstenaars in tegenstelling tot het vorige beleid de mogelijkheid om zich na de maximale termijn van zes jaar opnieuw in te schrijven voor een atelier.
- Het gebruik van een projectatelier wordt vastgelegd in een bruikleenovereenkomst, waardoor de invulling van de projectateliers wordt gewaarborgd. De projectateliers worden onder meer voor multifunctioneel gebruik (o.a. culturele activiteiten voor de wijk en cultuur-educatie) en als tijdelijke ruimte voor startende kunstenaars ingevuld.
- De overgangsregeling voor oudere kunstenaars komt conform de motie uit 2019 te vervallen.

Maatschappelijke bijdrage

In de motie uit 2019 wordt geconstateerd dat randvoorwaarden voor een maatschappelijk bijdrage passen bij de huidige tijd. Dit sluit aan op de Cultuuragenda 2020-2024, die als doelstelling heeft om kunst en cultuur dichterbij inwoners te krijgen. Blijkens het kunstenaarsonderzoek en de sessies achten kunstenaars het leveren van een maatschappelijke bijdrage voor een gemeentelijk atelier vanzelfsprekend, mits de invulling van deze bijdrage vrij is. In het vorige atelierbeleid had deze maatschappelijke tegenprestatie nog een vrijblijvend karakter. De maatschappelijke bijdrage wordt in dit beleid gehandhaafd, maar krijgt een meer bindend karakter.

WAT VERANDERT ER?

- **Het leveren van een maatschappelijke bijdrage wordt overeenkomstig de motie uit 2019 een voorwaarde voor de huur van een atelier. Kunstenaars zijn vrij om hier een eigen invulling aan te geven, maar geven in lijn met het advies van de ABK voordat de huur ingaat aan hoe zij deze bijdrage invullen. Bij het aflopen van de huurtermijn moet een kunstenaar kunnen aantonen dat gemiddeld twee uur per maand is gewijd aan de maatschappelijke bijdrage.**

> **“Het is een redelijke vraag dat gesubsidieerde kunstenaars iets teruggeven aan de samenleving in de vorm van een maatschappelijke tegenprestatie.”**

Openstelling en verlevendiging

De Cultuuragenda 2020-2024 heeft de ambitie om kunst en cultuur zichtbaarder te maken en dichterbij inwoners te krijgen. De ateliergebouwen zijn daarvoor bij uitstek geschikt, daar ze middenin de wijk zijn gepositioneerd. De aula van het atelier-gebouw aan de Van Weerden Poelmanlaan leent zich bijvoor-beeld bij uitstek voor de presentatie van lokale kunstenaars en wordt daar ook reeds voor gebruikt. In de Cultuuragenda 2020-2024 is ook het belang van samenwerking tussen verschillende disciplines vermeld. Kunstenaars gaven tijdens de sessies aan in te zien dat de openstelling een positief effect kan hebben op de mogelijkheid om werk te presenteren aan publiek. Daarbij is wel belangrijk om er oog voor te houden dat de ateliers in essentie werkplekken zijn.

> **"De kunstenaars in de ateliers zouden meer naar buiten moeten treden en het publiek moeten opzoeken en betrekken bij hun activiteiten."**

WAT VERANDERT ER?

- **Kunstenaars worden aangemoedigd om samen te werken met maatschappelijke en culturele organisaties, zoals de musea in Amstelveen, maar ook vice versa. Kunstenaars worden door de gemeente in contact gebracht met bestaande initiatieven, zoals Gluren bij de Buren.**
- **Er wordt in lijn met het advies van de ABK door de gemeente zorggedragen voor een open en toegankelijk karakter van de buitenruimte rondom de ateliers.**
- **Er wordt in tegenstelling tot het advies van de ABK geen hogere huur gevraagd om de verleven-diging te bekostigen, maar de bestaande subsidie-regeling voor de promotie van professionele kunstenaars wordt actiever onder de aandacht gebracht bij kunstenaars.**
- **De ateliers worden op verzoek van de kunste-naars beter gepromoot, bijvoorbeeld op de website van de gemeente en via Visit Amstelveen.**

Multidisciplinaire invulling

In de Cultuuragenda 2020-2024 is geformuleerd dat zoveel mogelijk mensen met kunst en cultuur in aanraking moeten komen. De diverse bevolkingssamenstelling van Amstelveen vraagt om een breed cultureel aanbod. De ateliers worden momenteel voornamelijk ingevuld door beeldende kunstenaars en fotografen. De ABK acht de ateliers dan ook met name geschikt voor deze disciplines. Er is vanuit andere disciplines tot op heden ook weinig vraag naar de ateliers. De ateliers staan open voor andere disciplines, maar hier zal niet actief op gestuurd worden. In het kader van transparantie staat toewijzing volgens de volgorde van de wachtlijst voorop in plaats van toewijzing op basis van een multidisciplinaire invulling.

IN DIT ATELIERBELEID STAAN KORTOM DE VOLGENDE BELEIDSKADERS MET DE BIJBEHORENDE VERANDERINGEN CENTRAAL:

- **Met de formulering van heldere criteria en de online publicatie hiervan wordt een transparant beleid voor de ateliers ontwikkeld.**
- **De gemeente stimuleert startende kunstenaars door soepelere criteria te hanteren voor hen en contact te leggen met een kunstopleiding om het projectatelier voor startende kunstenaars onder de aandacht te brengen;**
- **De professionaliteit van kunstenaars wordt jaarlijks getoetst door een daarvoor ingerichte beoordelingscommissie.**
- **Het optimaal gebruik en de doorstroming van de ateliers wordt door het in bepaalde gevallen verplicht delen van ateliers en het vervallen van de overgangsregeling voor ouderen bevorderd.**
- **Het leveren van een maatschappelijke bijdrage wordt voorwaardelijk voor de huur van een gemeentelijk atelier.**
- **De openstelling en verlevendiging van de ateliers wordt bevorderd door kunstenaars in contact te brengen met bestaande initiatieven en door hen actief te attenderen op de bestaande subsidieregelingen.**
- **De ateliers staan open voor alle disciplines, maar er wordt niet actief gestuurd op een multidisciplinaire invulling.**

Uitvoering

De ateliers zijn eigendom van en in beheer bij de gemeente. Dit is anders dan in andere gemeenten, waar het beheer van de ateliers meestal is overgedragen aan een stichting of is belegd bij een gemeentelijke commissie. In Amstelveen is hier niet voor gekozen. De gemeente heeft een beperkt aantal ateliers, dat net als ander gemeentelijk vastgoed door de gemeente zelf wordt verhuurd. In het vorige hoofdstuk zijn de beleidskaders voor de gemeentelijke ateliers geschetst. Deze worden in dit hoofdstuk uitgewerkt in concrete criteria.

Inschrijving

De volgende spelregels worden verbonden aan de inschrijving voor een atelier:

- De inschrijving voor een atelier geschiedt via een daarvoor beschikbaar gesteld digitaal formulier, waarmee informatie over de hieronder gestelde criteria wordt uitgevraagd. De inschrijvingen worden bijgehouden op een wachtlijst.
- De kunstenaar krijgt een bevestiging van inschrijving en wordt geïnformeerd over diens plaats op de wachtlijst.
- De wachtlijst wordt jaarlijks bij de start van het kalenderjaar geüpdatet. Indien een kunstenaar niet reageert binnen de gestelde termijn, dan vervalt diens plaats op de wachtlijst.
- Indien een kunstenaar tweemaal een aangeboden atelier weigert, dan vervalt diens plaats op de wachtlijst.
- Een kunstenaar wordt minstens één keer per jaar actief geïnformeerd over diens plaats op de wachtlijst.
- Kunstenaars die reeds twee keer drie jaar een gemeentelijk atelier (onder-)gehuurd hebben, behouden de mogelijkheid om zich opnieuw in te schrijven voor een atelier.
- De eerstvolgende startende of gevorderde kunstenaar op de wachtlijst komt afhankelijk van het specifieke atelier dat vrijkomt hiervoor in aanmerking. De volgordelijkheid blijft gehandhaafd, omdat dit de meest transparante manier van toewijzing is.

De wachtlijst wordt niet openbaar gemaakt, aangezien de wachtlijst persoonsgegevens bevat. Het is vanwege privacywetgeving niet toegestaan om deze gegevens te publiceren.

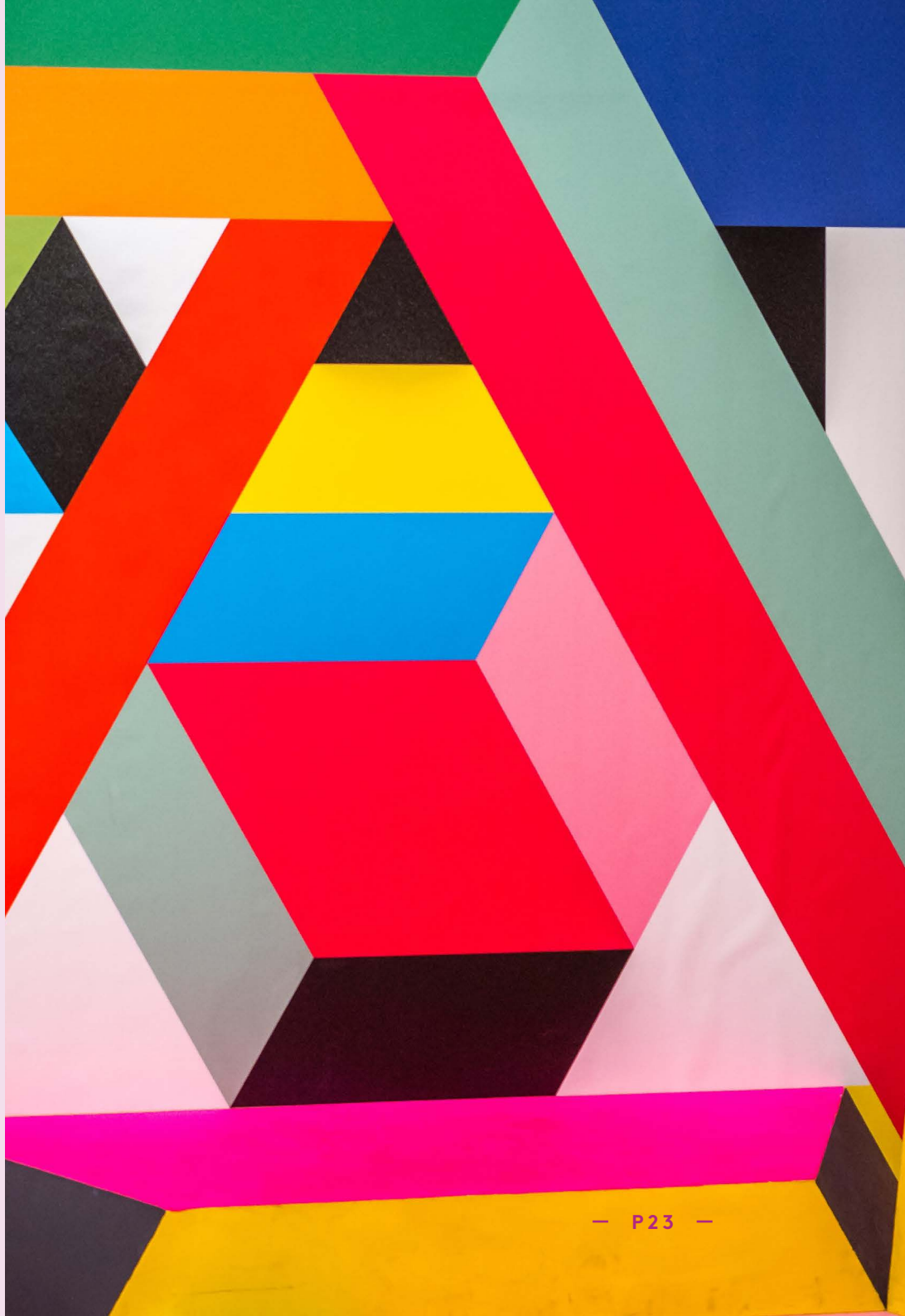
Beoordeling

De ateliers worden alleen beschikbaar gesteld aan professionele kunstenaars:

- De nieuw ingeschreven kunstenaars worden bij de start van het kalenderjaar door een beoordelingscommissie bestaande uit twee kunstenaars van de beide atelier-gebouwen, een afgevaardigde van de ABK en een externe

deskundige kwalitatief beoordeeld. Een cultuurambtenaar is betrokken voor de secretariële ondersteuning en heeft alleen een stem als de stemmen van de commissie staken.

- De beoordeling wordt gedaan over de afgelopen drie jaar en aan de hand van de volgende punten, die zijn gebaseerd op gangbare beoordelingscriteria in andere gemeenten:
  a. Opleiding en vaardigheden: creatieve of kunstvakopleiding, cursus en/of masterclass;
  b. Geproduceerd werk: recent afgerond en huidig werk;
  c. Offline zichtbaarheid: exposities, presentaties, community art, publicaties en/of openstellingen,
  d. Online zichtbaarheid: website en/of sociale media;
  e. Waardering: stipendia, prijzen, subsidies en/of aanbevelingen of recensies.
- Indien een kunstenaar niet aan minstens vier van de gestelde criteria voldoet, dan komt een kunstenaar niet in aanmerking voor een atelier.
- Indien een kunstenaar het oneens is met diens beoordeling, dan kan hiertegen via de reguliere procedures van de gemeente beroep worden aangetekend.
- Een kunstenaar wordt bij het ingaan van de tweede huurtermijn opnieuw beoordeeld, maar niet gedurende de huurtermijn.

Toewijzing

Een atelier wordt toegewezen op basis van de volgende voorwaarden, die zijn gebaseerd op de beleidskaders in het vorige hoofdstuk:

- Een professioneel kunstenaar komt in aanmerking voor een eigen atelier als de kunstenaar het urencriterium (gemiddelde van de afgelopen drie jaar) van de Belastingdienst (in 2021 vastgesteld op 1.225 uur per jaar) haalt. Hieronder worden ook activiteiten die raken aan het kunstenaarschap, zoals cultuureducatie, verstaan. Kunstenaars die in aanmerking komen voor een eigen atelier behouden de mogelijkheid om hun atelier te delen. Besteedt een gevorderde kunstenaar minder uren dan het gestelde criterium aan het werk als kunstenaar, dan komt de kunstenaar enkel in aanmerking voor een gedeeld atelier.
- De hoofdhuurder van een atelier mag zelf kunstenaars voordragen om een atelier te delen, mits zij vooraf zijn ingeschreven op de wachtlijst en zijn getoetst door de beoordelingscommissie. De hoofdhuurder vraagt middels een formulier goedkeuring aan de gemeente voor de onderhuur, waarmee de onderhuurder zich ook verbindt aan de voorwaarde voor een maatschappelijke bijdrage. De periode waarin gebruik wordt gemaakt van een gedeeld atelier gaat ook voor een onderhuurder af van de maximale termijn van zes jaar die hij/zij recht heeft op een atelier. Een atelier mag met maximaal drie kunstenaars gedeeld worden.
- Elke huurder van een gemeentelijk atelier levert een maatschappelijke bijdrage als tegenpresentatie voor de huur van een gemeentelijk atelier. In de huurovereenkomst wordt de voorwaarde van een maatschappelijke bijdrage opgenomen. De kunstenaar is vrij om hier een eigen invulling aan te geven, maar levert voor het ingaan van de huurtermijn aan hoe de maatschappelijke bijdrage wordt ingevuld. Bij de evaluatie van de huurtermijn moet een kunstenaar kunnen aantonen dat gemiddeld twee uur per maand (of in totaal 24 uur per jaar) is besteed aan de maatschappelijke bijdrage. Indien hier in de eerste huurtermijn niet aan is voldaan, dan komt een kunstenaar niet in aanmerking voor een tweede huurtermijn. Onder een maatschappelijke bijdrage wordt een actieve bijdrage verstaan. Deelname aan een open dag of route wordt aangemerkt als een passieve bijdrage, tenzij hieraan actief wordt bijgedragen middels bijvoorbeeld een workshop of presentatie.

Gevorderde kunstenaar

Er worden negen ateliers gereserveerd voor gevorderde kunstenaars onder de volgende voorwaarden:

- Een gevorderde kunstenaar heeft meer dan vijf jaar geleden een kunstopleiding afgerond of is meer dan vijf jaar actief als professioneel kunstenaar.
- Een gevorderde kunstenaar is woonachtig in de gemeente Amstelveen.
- Een gevorderde kunstenaar komt in aanmerking voor een eigen atelier als de inkomsten uit kunstenaarschap (gemiddelde over de afgelopen drie jaar) minimaal het sociaal minimum (conform de Toeslagenwet) opleveren. Hieronder worden ook inkomsten van activiteiten die raken aan het kunstenaarschap, zoals cultuureducatie, verstaan. Gevorderde kunstenaars met een inkomen uit kunstenaarschap lager dan het sociaal minimum komen alleen in aanmerking voor een gedeeld atelier. Gevorderde kunstenaars met een inkomen uit kunstenaarschap boven het bruto modaal inkomen (bepaald door het Centraal Planbureau) betalen voor een eigen atelier een commerciële huur.

Startende kunstenaar

Er worden zes ateliers gereserveerd voor startende kunstenaars onder de volgende voorwaarden:

- Een startende kunstenaar heeft minder dan vijf jaar geleden een kunstopleiding afgerond of is minder dan vijf jaar actief als professioneel kunstenaar.
- Een startende kunstenaar is woonachtig in Amstelveen of heeft in ieder geval een sociale binding (afkomst, relatie etc.) met Amstelveen. Startende kunstenaars zonder sociale binding met Amstelveen komen alleen in aanmerking voor een projectatelier.
- Er worden geen inkomenseisen gesteld aan een startende kunstenaar.
- Heeft een startende kunstenaar bij het ingaan van de tweede huurtermijn meer dan vijf jaar geleden een kunstopleiding afgerond, dan gelden in de tweede termijn de toewijzingscriteria voor een gevorderde kunstenaar.

	Gevorderde kunstenaar	*Startende kunstenaars*
Kwalitatieve toetsing	• > 5 jaar afgestudeerd of actief als kunstenaar • Beoordeling door commissie	• < 5 jaar afgestudeerd of actief als kunstenaar • Beoordeling door commissie
Kwantitatieve toetsing	• In Amstelveen woonachtig Eigen atelier • > 1.225 uur actief als kunstenaar • > Sociaal minimum uit kunstenaarschap Gedeeld atelier • < 1.225 uur actief als kunstenaar • < Sociaal minimum uit kunstenaarschap	• In Amstelveen woonachtig of sociale binding met Amstelveen Eigen atelier • > 1.225 uur actief als kunstenaar • Geen inkomenstoets Gedeeld atelier • < 1.225 uur actief als kunstenaar • Geen inkomenstoets
Hoeveelheid	9 ateliers	6 ateliers
Huurtermijn	2 x 3 jaar	2 x 3 jaar
Huurtarief*	Standaard: € 353 excl. Boven modaal inkomen: € 581 excl.	Standaard: € 228 excl. Boven modaal inkomen: € 581 excl.

**** Gebaseerd op 2021.***

Projectateliers

Er worden drie ateliers kosteloos ter beschikking gesteld voor projecten:

- Eén projectatelier wordt hoofdzakelijk ingezet voor tijdelijke projecten van startende kunstenaars, zoals studenten of pas afgestudeerden van een kunstopleiding zoals de Gerrit Rietveld Academie;
- Eén projectatelier dient als atelier voor andere tijdelijke projecten (zoals cultuureducatie, uitwisselingen, innovatieve projecten of kunstopdrachten).
- Indien de bovengenoemde projectateliers niet worden ingevuld, dan worden de ateliers tijdelijk beschikbaar gesteld aan de eerste kunstenaar op de wachtlijst die hierin geïnteresseerd is. Dit heeft geen invloed op diens inschrijving op de wachtlijst.
- In bruikleenovereenkomsten worden afspraken over het gebruik van de projectateliers vastgelegd, om de invulling ervan te waarborgen.
- De projectateliers worden vanwege hun doelstelling kosteloos ter beschikking gesteld voor maximaal twee keer een half jaar.
- Eén projectatelier heeft een multifunctionele invulling om de verlevendiging van het ateliergebouw aan de Van Weerden Poelmanlaan te bevorderen. Het atelier wordt doorlopend flexibel beschikbaar gesteld (voor enkele dagen of uren). Er hoeft voor het gebruik van dit atelier geen overeenkomst te worden afgesloten. Dit atelier wordt eveneens kosteloos ter beschikking gesteld.

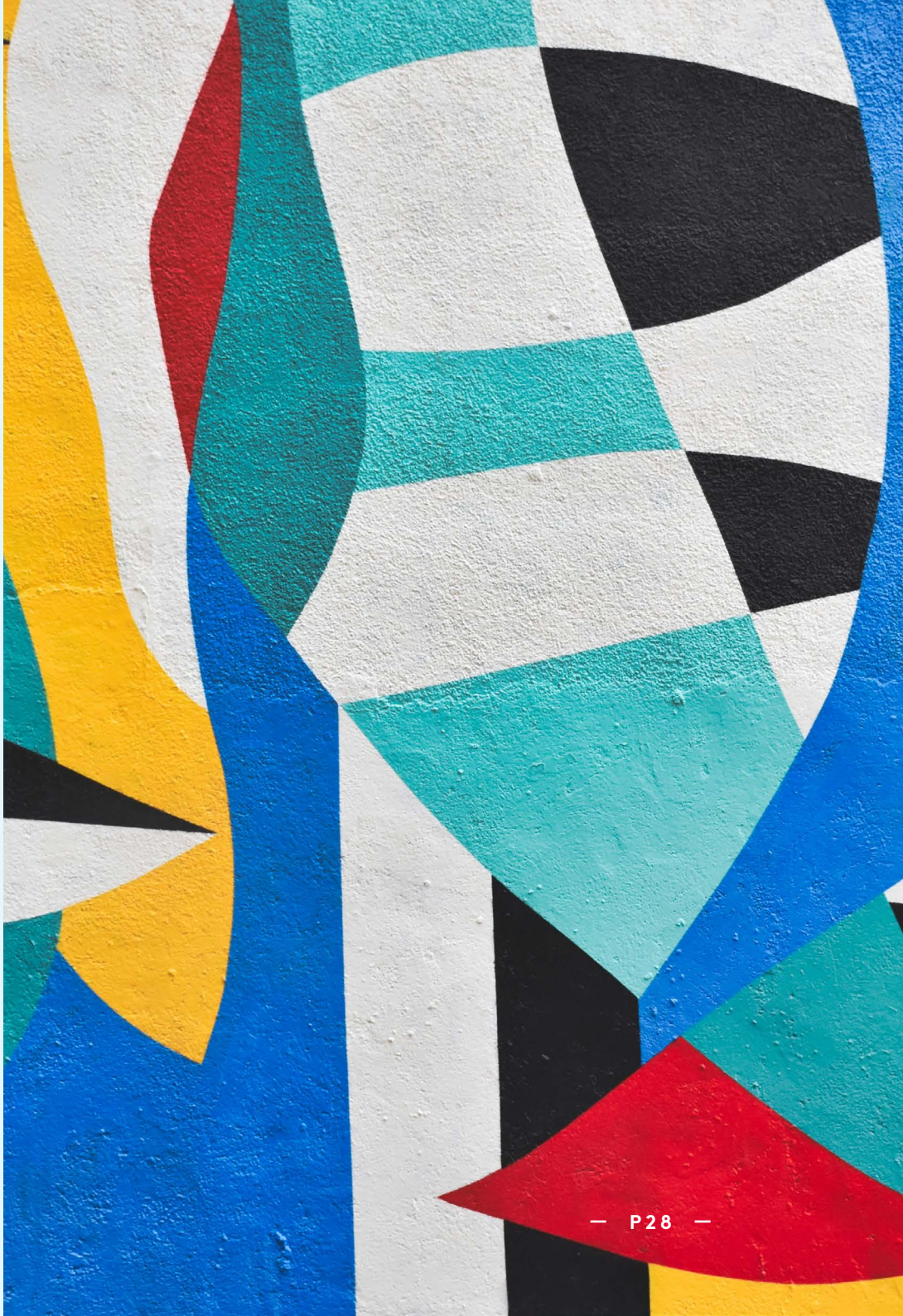
NA DE VASTSTELLING VAN DIT ATELIERBELEID DOOR DE RAAD WORDEN DE VOLGENDE ACTIES ONDERNOMEN:

- **Het atelierbeleid, waaronder de wijze van inschrijving en de criteria voor beoordeling en toewijzing, wordt in oktober 2021 online gepubliceerd en actief gecommuniceerd naar kunstenaars.**
- **Kunstenaars die reeds een atelier huren of staan ingeschreven op de wachtlijst worden separaat geïnformeerd in oktober 2021. Dit atelierbeleid is alleen van toepassing op nieuwe huurovereenkomsten en heeft geen invloed op bestaande huurovereenkomsten.**
- **Er wordt uiterlijk in november 2021 een beoordelingscommissie samengesteld.**
- **Uiterlijk in december 2021 wordt de wachtlijst geüpdatet en worden kunstenaars beoordeeld door de nieuw gevormde beoordelingscommissie. Kunstenaars die reeds stonden ingeschreven op de wachtlijst behouden hun plek daarop.**
- **De afgelopen maanden zijn de overeenkomsten voor vijf ateliers tijdelijk verlengd tot en met december 2021. Deze ateliers worden vanaf januari 2022 toegewezen volgens de criteria die zijn geformuleerd in dit atelierbeleid.**

Financiering

In het cultuurbudget is een bijdrage van € 20.600* gereserveerd voor de huur van drie projectateliers in beide ateliergebouwen en de aula van het atelier-gebouw aan de Van Weerden Poelmanlaan. Op deze manier kunnen deze ruimtes kosteloos ter beschikking worden gesteld. Met de invulling van de projectateliers wordt aan belangrijke kaders uit dit beleid voldaan, zoals het stimuleren van startende kunstenaars of de openstelling en verlevendiging van de ateliergebouwen.

** Gebaseerd op Programmabegroting 2021.*

Risico's

Uit de sessies met kunstenaars, het kunstenaars-onderzoek en het advies van de ABK blijkt de grote behoefte aan meer werkruimte. Er is zowel vraag naar meer ateliers als naar een broedplaats. Zodra de huur van een gemeentelijk atelier eindigt, zijn er voor kunstenaars nauwelijks alternatieven in Amstelveen. Door het tekort aan werkruimte is het mogelijk dat kunstenaars hier niet blijven en elders neerstrijken. Het tekort aan ateliers zal ook geen nieuwe kunste-naars aantrekken om zich hier te vestigen.

> **"Veel meer en betaalbare ateliers. Echte broedplaatsen!"**

Dit atelierbeleid lost het tekort aan ateliers niet op, maar probeert de ateliers die er zijn wel zo optimaal mogelijk te benutten. De gemeente heeft op dit moment niet de mogelijkheden (in vastgoed en financiën) om meer werkruimte te faciliteren. Er is geen gemeentelijk vastgoed vrij en de financiële middelen om nieuwe mogelijkheden te creëren zijn beperkt. Het is daarom belangrijk dat het huidige aantal gemeentelijke ateliers in ieder geval blijft gehandhaafd.

Samen met kunstenaars wil de gemeente op zoek naar creatieve oplossingen voor het gemis van werkruimtes, zoals het creëren van ateliers in nieuwe broedplaatsen en voor-malige zeecontainers. De gemeente neemt een actieve rol in bij het creëren van tijdelijke ateliers in leegstaande gebouwen, eventueel in samenwerking met een leegstandsbeheerder. De gemeente legt contact met de woningbouwcorporatie om de mogelijkheden voor het creëren van ateliers te verkennen. Naast dat de gemeente zoveel mogelijk nieuwe initiatieven wil aanjagen, wil de gemeente ook initiateven mede mogelijk maken door hulp en advies te bieden bij bij-voorbeeld bestemmingsplanwijzigingen of vergunningen. Een optimale samenwerking tussen de verantwoordelijke afdelingen binnen de gemeente is daarvoor essentieel.

Monitoring en evaluatie

Dit atelierbeleid heeft tot doel om de gemeentelijke ateliers zo optimaal mogelijk te benutten. Om te toetsen of dit doel wordt behaald zijn monitoring en evaluatie belangrijk. Zo kan het beleid waar nodig worden bijgestuurd.

Monitoring

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen de medewerkers van Kunst en Cultuur en van Vastgoed om de bezetting van de ateliers door te nemen. Zo kan bijvoorbeeld vroegtijdig worden ingespeeld op ateliers die binnenkort vrijkomen en toegewezen moeten worden. Dit is mogelijk, omdat de wachtlijst bij de start van elk kalenderjaar wordt geüpdatet en nieuwe inschrijvingen dan worden beoordeeld door de beoordelingscommissie.

De raad wordt hierna aan het begin van elk kalenderjaar middels een collegebrief geïnformeerd over de uitvoering van het atelierbeleid. Dit is conform de motie uit 2019 om de raad jaarlijks van de voortgang op de hoogte te houden. Indien uit de jaarlijkse monitoring blijkt dat het atelierbeleid niet de gewenste doelstellingen behaalt, dan wordt de raad hierover geïnformeerd en worden eventuele aanpassingen voorgelegd aan de raad.

Evaluatie

Begin 2022 worden de eerste gemeentelijke ateliers volgens de kaders van dit atelierbeleid verhuurd. Begin 2025 loopt de eerste huurtermijn af en gaat een eventuele tweede huurtermijn in. Het is raadzaam om hierna een evaluatie uit te voeren waarin wordt getoetst of de kaders van dit atelierbeleid tot dusver zijn behaald. Dit kan leiden tot aanpassingen aan het atelierbeleid, die worden voorgelegd aan de raad.

Samenvatting

Kunst en cultuur geven kleur aan een stad. Makers zijn van belang voor een sterke culturele infrastructuur en het brede culturele aanbod van Amstelveen. Om makers te behouden en aan te trekken is het belangrijk dat er voldoende ruimte is voor productie, presentatie en ontmoeting in Amstelveen.

De gemeentelijke ateliers zijn hiervoor een belangrijk instrument die volgens de volgende beleidskaders worden verdeeld:

- Met de formulering van heldere criteria en de online publicatie hiervan wordt een transparant beleid voor de ateliers ontwikkeld.
- De gemeente stimuleert startende kunstenaars door soepelere criteria te hanteren voor hen en contact te leggen met kunstopleidingen om het projectatelier voor startende kunstenaars onder de aandacht te brengen;
- De professionaliteit van kunstenaars wordt jaarlijks getoetst door een daarvoor ingerichte beoordelings-commissie.
- Het optimaal gebruik en de doorstroming van de ateliers wordt door het in bepaalde gevallen verplicht delen van ateliers en het vervallen van de overgangsregeling voor ouderen bevorderd.
- Het leveren van een maatschappelijke bijdrage wordt voorwaardelijk voor de huur van een gemeentelijk atelier.
- De openstelling en verlevendiging van de ateliers wordt bevorderd door kunstenaars in contact te brengen met bestaande initiatieven en door hen actief te attenderen op de bestaande subsidieregelingen.
- De ateliers staan open voor alle disciplines, maar er wordt niet actief gestuurd op een multidisciplinaire invulling.

Op basis hiervan zijn de criteria voor inschrijving en toewijzing in dit atelierbeleid vastgelegd. Het atelierbeleid wordt online gepubliceerd en actief gecommuniceerd naar kunstenaars. Zo zijn de voorwaarden voor iedereen helder en kunnen de ateliers in transparantie worden verdeeld.

De kunstenaars en ABK hebben het tekort aan ateliers duidelijk voor het voetlicht gebracht. Met dit beleid tracht de gemeente daarom om de ateliers zo optimaal mogelijk te benutten. De gemeente ziet geen mogelijkheden om het aantal gemeentelijke ateliers uit te breiden, maar handhaaft het huidige aantal. De gemeente stimuleert actief initiatieven voor alternatieve werkruimtes in Amstelveen.

Bronnenlijst

Boekman 84, Méér dan atelierbeleid:
ruimte voor kunstenaars in de stad, 2010.

Boekman 117, Maatschappelijke ateliers,
een maatschappelijke zaak, 2018.

Gemeente Amstelveen, Cultuuragenda 2020-2024:
De Stad als Podium, 2019.

Gemeente Amstelveen,
Kunstenaars in Amstelveen, 2021.

OIS Amsterdam,
Het culturele leven in Amstelveen 2020, 2021.

Gielen, Pascal e.a., De waarde van cultuur, 2014.

MRA, Meer dan de Delen, 2018.

Bijlagen

ABK Advies

Adviescommissie Beeldende kunst

Vergadering: 29 maart 2021 9.30 uur
Aanwezig: Margitte Verwoerdt, Gabriel Verheggen, Rein Schurink, Fleur Albers
Afwezig bij dit punt: Jan Verschoor

Onderwerp: gevraagd advies over atelierbeleid

Context

In de Cultuuragenda 2020-2024 is de ambitie uitgesproken om het atelierbeleid te herijken. Het plan van aanpak hiervoor is eerder met de ABK gedeeld. Onlangs is een onderzoek uitgevoerd onder kunstenaars. De uitkomsten van dit onderzoek zijn als bijlage bijgevoegd.

De motie van de gemeenteraad inzake Transparant beleid voor ateliers Amstelveen van december 2019 heeft als kader meegegeven dat:

- De toewijzing van de ateliers transparant moet zijn;
- Meer mogelijkheden voor startende kunstenaars;
- Stimuleren van het delen van ateliers ingebouwd moet zijn;
- Van de kunstenaars een maatschappelijke tegenprestatie wordt verwacht.

Op 18 en 25 maart zijn sessies georganiseerd met kunstenaars om nadere input op te halen over de volgende doelstellingen voor het atelierbeleid:

- Startende kunstenaars stimuleren
- Toetsing professionele kunstenaars
- Maatschappelijke bijdrage
- Openstelling en verlevendiging
- Multidisciplinaire invulling
- Transparant beleid
- Optimaal gebruik

De commissie heeft beide sessies bijgewoond. De inbreng van de aanwezigen is zeer gewaardeerd en meegenomen in het advies. Met genoemde documenten en kaders is zoveel mogelijk rekening gehouden.

Waarom atelierbeleid?

Amstelveen vindt kunst en cultuur belangrijk voor persoonlijke ontwikkeling, welbevinden en besef van de wereld om je heen. Van cultuur gaat een bindende werking op de samenleving uit. Daarvoor is een cultuurklimaat nodig waarin culturele uitingen over een breed scala kunnen worden geproduceerd en waarin Amstelveners daar laagdrempelig kennis van kunnen nemen. Voor de beeldende kunst is het om die reden van belang om professionele makers aan de gemeente te binden, b.v. door ze te faciliteren om werk te kunnen maken, samen te werken met collega's, aan hen opdrachten te verstrekken, hen in staat te stellen om werk te laten zien en met dat alles een bestaan als professioneel kunstenaar op te bouwen. Daarvoor is het aanbieden van werkruimte in de vorm van ateliers een van de belangrijke instrumenten.

Het is problematisch dat er geen betaalbare alternatieven voor ateliers zijn in Amstelveen. Er zouden meer tijdelijke ruimtes gecreëerd kunnen worden door te kijken naar leegstand. Buiten Amstelveen zijn er locaties waar niet wordt gewerkt met tijdelijke huur. Het WG-gebouw in Amsterdam of de Kersenboomgaard in Utrecht zijn daarvan goede voorbeelden. Deze locaties zijn echter geen eigendom van de gemeente, maar van kunstenaarscollectieven of coöperaties. De gemeente zou actief eigenaren van leegstaande panden kunnen benaderen en hen wijzen op de mogelijkheid van tijdelijke verhuur t.b.v. ateliers.

Het verdeelvraagstuk (Toetsing/transparant beleid)

De gemeente stelt een beperkt aantal ateliers onder gunstige voorwaarden beschikbaar, aan de aanspraak erop worden daarom ook voorwaarden verbonden. Gezien de lengte van de wachtlijst is er schaarste. De kunst is om een atelier beschikbaar te stellen aan degene(n), die er daadwerkelijk dagvullend gaat produceren, waarvan verwacht mag worden dat hij of zij er in zijn ontwikkeling door wordt gestimuleerd en dat hij of zij een betekenisvolle bijdrage zal leveren aan wijk of samenleving als geheel. Dat vraagt om een kritische benadering van kandidaten voor de wachtlijst en screening van degenen die er al op staan. De eis van transparantie vraagt om heldere voorwaarden, die ook voor anderen toetsbaar zijn.

In de raadsmotie ligt veel nadruk op het bieden van kansen aan startende kunstenaars. Juist de starter heeft behoefte aan een werkruimte en verkeert vaak (nog) niet in de positie om dat op eigen kracht te vinden. Dat vraagt om een onderscheid tussen startende en gevestigde kunstenaars. Starters zullen over het algemeen minder financiële mogelijkheden hebben dan gevestigde kunstenaars. Dat vraagt om een verschillende beoordeling bij plaatsing op de wachtlijst.

Wij hebben gezocht naar criteria die aan de eis van transparantie voldoen.

- De fiscus stelt als norm voor een volwaardig bedrijf dat op jaarbasis 1200 werkuren worden besteed aan werk. Hieronder worden ook uren gerekend die een sterk link hebben met het kunstenaarschap, zoals kunstonderwijs op een school. Het lijkt ons goed om dat als norm te stellen voor inschrijving voor een atelier voor een persoon, omdat ook duidelijk is dat veel kunstenaars fulltime of parttime een andere functie hebben. Indien dat aantal uren beneden de 1200 ligt is alleen inschrijving voor een gedeeld atelier mogelijk.
- Voor startende kunstenaars is een recent met succes afgesloten opleiding aan een van de academies voorwaarde. Voor kunstenaars die op latere leeftijd starten, evt. als autodidact, wordt een advies gevraagd aan de Rietveld Academie met inschatting van toekomstige ontwikkeling en mogelijkheden. Bij een positief advies wordt betrokkene als starter aangemerkt. Een kunstenaar is startend tot vijf jaar na zijn afstuderen.
- Voor startende kunstenaars geldt dat zij een vorm van sociale binding met Amstelveen hebben, b.v. door afkomst, relatie o.i.d. Startende Kunstenaars die geen binding met Amstelveen hebben kunnen wel in aanmerking komen voor tijdelijke project-ateliers
- Voor gevestigde kunstenaars geldt dat zij in Amstelveen woonachtig dienen te zijn en al langere tijd professioneel bezig zijn. Het afstuderen ligt tenminste vijf jaar terug in de tijd.
- Voor gevestigde kunstenaars is een inkomenstoets gewenst. Er moet uitzicht zijn op een economische basis. Het werk als kunstenaar zou tenminste het minimumloon op moeten leveren. Bij een inkomen boven modaal komt een kunstenaar ook in aanmerking voor een atelier. Een succesvolle kunstenaar kan een positieve impuls geven aan een ateliergebouw. Een kunstenaars die boven modaal verdient kan eventueel wel een hogere huur betalen, die vervolgens ten goede komt aan de verlevendiging van het ateliergebouw.
- Om te bevorderen dat betrokkenen zich bewust zijn van de gemeentelijke wens dat een maatschappelijke bijdrage wordt geleverd dient de kunstenaar bij de aanvraag voor een atelier een voorstel bij te voegen over de wijze waarop hij of zij een bijdrage aan de samenleving vorm wil geven en deel wil nemen aan de samenwerking in het ateliergebouw.

Naast een transparant “voorportaal” is een tweede lijn nodig om goed met de schaarste om te gaan. Dat is de bevordering van de doorstroming. Die komt vooral ten goede aan starters. De commissie kan zich goed vinden in het beleid van een maximale huurperiode van 3 jaar, eenmaal te verlengen met 3 jaar. Wij zien dat als een harde termijn. Bij de verlenging dient samen met betrokkenen te worden bezien hoe het gegaan is met de maatschappelijke bijdrage in de eerste periode. Indien betrokkene daarop in gebreke is gebleven is verlenging geen automatisme.

Wij hebben niet de indruk gekregen dat de huidige verdeling van de ateliers over de doelgroepen problematisch is. Wij zouden willen bepleiten om voorlopig de drie projectateliers in stand te laten om met name voor starters in groepsverband een mogelijkheid te bieden kortdurende projecten uit te voeren. Die flexibiliteit is gewenst. Wij adviseren om hierover overleg te hebben met de Rietveld Academie.

Een slotopmerking: een afzonderlijke ouderenregeling lijkt ons niet meer nodig. Op dit moment zijn in beide gebouwen nog twee ateliers bezet op basis daarvan. Wij adviseren om voor deze personen een tweede huurperiode van drie jaar in te laten gaan, waarna er een eind komt aan deze regeling.

Startende kunstenaars stimuleren.

Hiervoor is al aangegeven dat voor een starter lagere toegangsnormen gelden dan voor gevestigde kunstenaars.

Er is nu al een verschil tussen de huren voor starters en gevestigde kunstenaars (ca € 100). We zouden ons kunnen voorstellen dat starters de eerste drie jaar € 250 betalen en dat de standaard huur (gevestigden/ starters 2e periode) bv. € 450 of 500 is. Dat zou ten opzichte van de huidige opbrengst een meeropbrengst betekenen die ingezet zou kunnen worden als budget om de in een ateliergebouw werkende kunstenaars in staat te stellen promotieactiviteiten uit te voeren en evenementen (exposities, performances) te organiseren.

In de gebouwen zou ruimte moeten zijn voor groepsateliers voor samenwerking, intervisie, wederzijds stimuleren en verruimen van de blik. Delen van een atelier (en de daaraan verbonden kosten) zou eenvoudig mogelijk moeten zijn.

Startende kunstenaars moeten worden gestimuleerd om een gemeentelijk atelier te betrekken of op een andere manier, bijvoorbeeld via een stage, betrokken te worden. Hiervoor kan een relatie met de Rietveld Academie worden gelegd, waar kunstenaars in meerdere disciplines worden opgeleid.

Multidisciplinaire invulling/optimaal gebruik/openstelling en verlevendiging

De commissie ziet de aanwezigheid van meerdere disciplines van beeldende kunst in één gebouw als zeer waardevol. Er kan sprake zijn van kruisbestuiving tussen de verschillende disciplines en zo kunnen wellicht ook meer disciplines worden aangetrokken. We zien nu al dat dat het geval is doordat met name aan de Amsterdamseweg videokunst, fotografie, schilderkunst en ruimtelijk werk elkaar beïnvloeden en verrijken. Aan de van Weerden Poelmanlaan is op dat punt wat meer diversiteit gewenst.

Wij twijfelen erover of ook andere disciplines dan beeldende kunst in aanmerking zouden moeten kunnen komen voor een atelier.

- Gezien de lengte van de wachtlijst is er al een krapte voor beeldende kunstenaars
- Muzikanten hebben alternatieven, zoals oefenruimtes in Muziekschool, P'60 en dergelijke.
- Een muzikant oefent geen hele dagen, maar een beperkt aantal uren per dag,
- Voor podiumkunsten zijn de gebouwen minder geschikt. In de cultuuragenda is al een initiatief genoemd om in de gemeente tot een productiehuis te komen, b.v. in de Griffioen.

Beide ateliergebouwen zijn geschikt als broedplaats. Er is centrale ruimte voor performances, exposeren en andere evenementen door een gezamenlijke centrale ruimte. Het vraagt wel om een aangepaste omgeving van beide gebouwen met meer openheid, betere toegang, buitenpodium e.d. Alleen het weghalen van een hek volstaat niet.

Maatschappelijke bijdrage

Zowel in de enquête als in de sessies bleek niet van gedeeld beeld over de inhoud daarvan. Er kwamen sterk individueel geïnspireerde suggesties op tafel, die zeker waarde hebben. Wij waarderen de ambitie en het commitment dat daaruit spreekt. Maar het lijkt niet goed mogelijk om in één gebouw tot een gezamenlijk programma te komen.
Daarvoor zijn de personen, hun specifieke kwaliteiten en hun maatschappijvisie te verschillend. Collegiale toetsing van ieders inzet lijkt ons om die reden ook geen begaanbare weg en toetsing door de gemeente lijkt ons te afstandelijk en complex. Tegelijkertijd kunnen we ons de wens van de gemeenteraad wel heel goed voorstellen en we merkten dat daarvoor bij de huurders best breed draagvlak is.

Om te bevorderen dat betrokkenen zich bewust zijn van de gemeentelijke wens dat een maatschappelijke bijdrage wordt geleverd dient de kunstenaar bij de aanvraag voor een atelier een voorstel bij te voegen over de wijze waarop hij of zij individueel een bijdrage aan de samenleving vorm wil geven en op welke wijze hij of zij deel wil nemen aan de samenwerking in het ateliergebouw. Bij de verlenging van de huurovereenkomst na drie jaar kan tussen gemeente en betrokkenen worden besproken of dat in de eerste huurperiode inhoud heeft gekregen, resultaat heeft gehad, en eventueel bijstelling behoeft.

Onderzoek Kunstenaars in Amstelveen

April 2021

In februari 2021 is een onderzoek uitgevoerd onder kunstenaars die actief zijn in de gemeente Amstelveen. Ruim 160 kunstenaars zijn aangeschreven, er hebben 80 kunstenaars gereageerd.

Doelgroepbeschrijving

Van hen woonden er 62 in de gemeente zelf. Ongeveer de helft van de respondenten werkt meestal (of alleen) in Amstelveen, de andere helft is dus ook actief in andere gemeenten. Het merendeel van deze kunstenaars is 50 jaar of ouder en al 20 jaar actief als kunstenaar. De overgrote meerderheid is werkzaam in de beeldende kunst, gevolgd door fotografie en vormgeving. Zeven op de tien kunstenaars volgden een kunstopleiding.

Ongeveer één op de vijf kunstenaars geeft aan te kunnen leven van het kunstenaarschap. Dit zijn doorgaans kunstenaars die al langer in het vak actief zijn. Ook de afronding van een kunstopleiding speelt een rol: 23% van de kunstenaars die een kunstopleiding heeft gedaan kan van de inkomsten uit kunstenaarschap rondkomen; slechts 10% van de kunstenaars zonder kunstopleiding kan dit. Iets meer dan de helft van de kunstenaars geeft minder dan vijf keer per jaar een presentatie.

Impact corona en gebruik steunmaatregelen

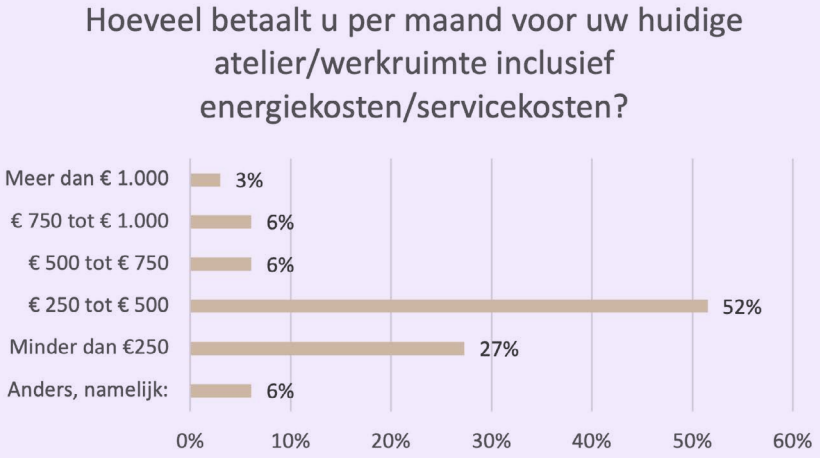
Ruim één op de drie kunstenaars merkt de financiële impact van corona in dien mate dat zij moeite hebben met het betalen van hun atelier/werkruimte, materialen of andere werkgerelateerde kosten. De mate waarin kunstenaars in 2020 inkomsten uit kunstenaarschap zijn misgelopen varieert, maar slechts 6% van de kunstenaars heeft geen inkomsten misgelopen. Ruim vier op de tien kunstenaars hebben andere verdienmodellen (bijv. online verkoop of promotie, digitale workshops) ontwikkeld om inkomsten ondanks corona te behouden of te vergroten.
Een kleine kwart van de kunstenaars maakt gebruik van de TOZO-regeling. Redenen om dit nog niet te doen zijn dat men AOW-gerechtigd is (25%), dat men niet aan alle eisen voldoet (12%) of dat men niet als ZZP-er ingeschreven staat (10%). Ook is er een substantiële groep (41%) die simpelweg geen noodzaak heeft gehad om van de regeling gebruik te maken.

Ateliers

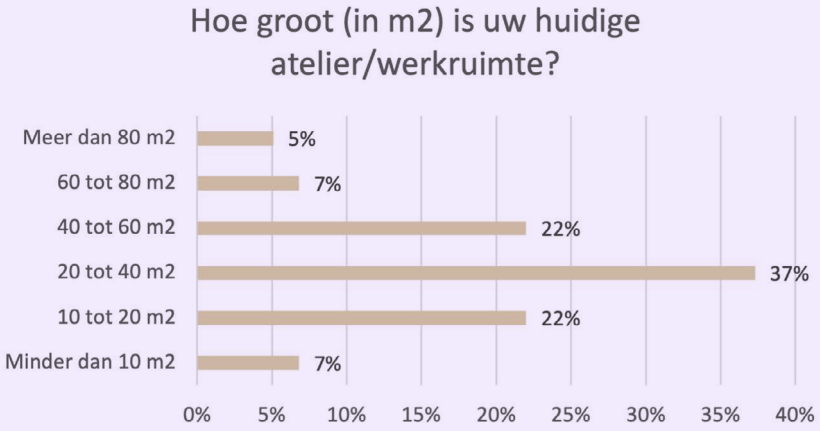
Driekwart van de bevraagde kunstenaars heeft momenteel een atelier. Jongere kunstenaars werken nog vaker zonder atelier. In veel gevallen gaat het om een atelier aan huis (43%). Ruim een kwart van de kunstenaars met atelier huurt deze van de gemeente. Dit zijn vaker jongere kunstenaars en ook kunstenaars die alleen in Amstelveen werken zijn hierin oververtegenwoordigd.

De kosten voor een gehuurd atelier variëren, maar zijn in de meeste gevallen tussen de €250 en €500.

De omvang van de ateliers loopt sterk uiteen, maar ateliers van 20 tot 40 vierkante meter komen relatief vaak voor.

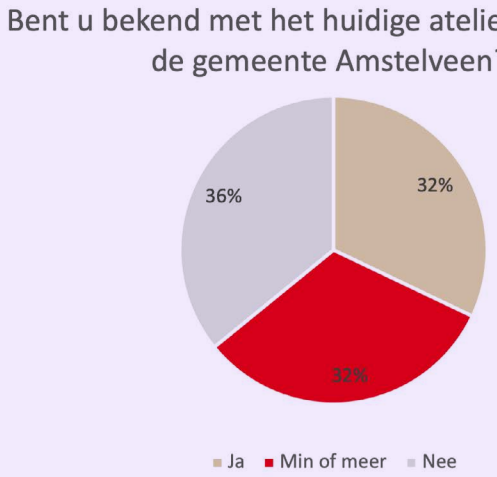

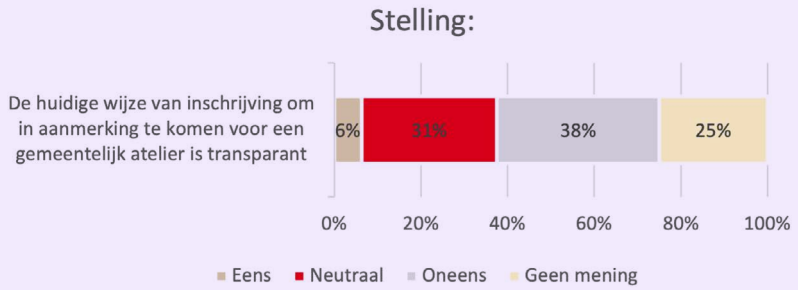
Meer dan vier op de tien kunstenaars zijn op zoek naar een nieuw/ ander atelier, waarvan het merendeel al langer dan een jaar zoekt. Hierin zijn geen opvallende verschillen in leeftijd of achtergrond te constateren. Het grootste deel van deze groep heeft de voorkeur voor een atelier gehuurd van de gemeente (62%), een kleiner deel heeft voorkeur voor een atelier via een broedplaats of kunstenaarscollectief (13%). 93% wil maximaal €500 kwijt zijn voor een atelier en 47% zelfs niet meer dan €250. De meeste kunstenaars zijn op zoek naar een ruimte rondom de 40 vierkante meter.

Atelierbeleid

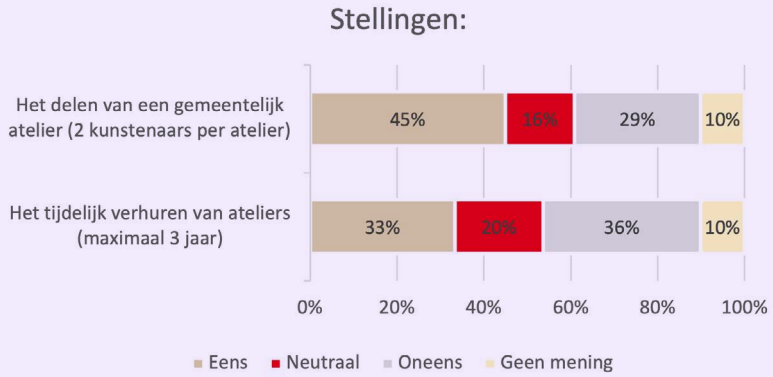
Het atelierbeleid is bij een derde van de kunstenaars bekend, en nog eens een derde kent het beleid 'min of meer'. Oudere kunstenaars en kunstenaars die vaker in Amstelveen werken zijn beter bekend met het atelierbeleid.

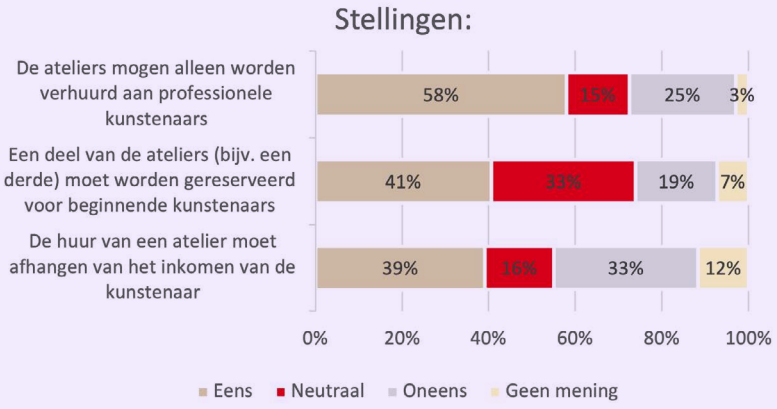
Onder de groep kunstenaars die bekend is met het atelierbeleid heerst ontevredenheid over de transparantie van dit beleid. Over de gehele breedte (jong en oud, geschoold en ongeschoold) leeft deze ontevredenheid. Zes procent vindt de huidige wijze van inschrijving om in aanmerking te komen voor een gemeentelijk atelier wél transparant.

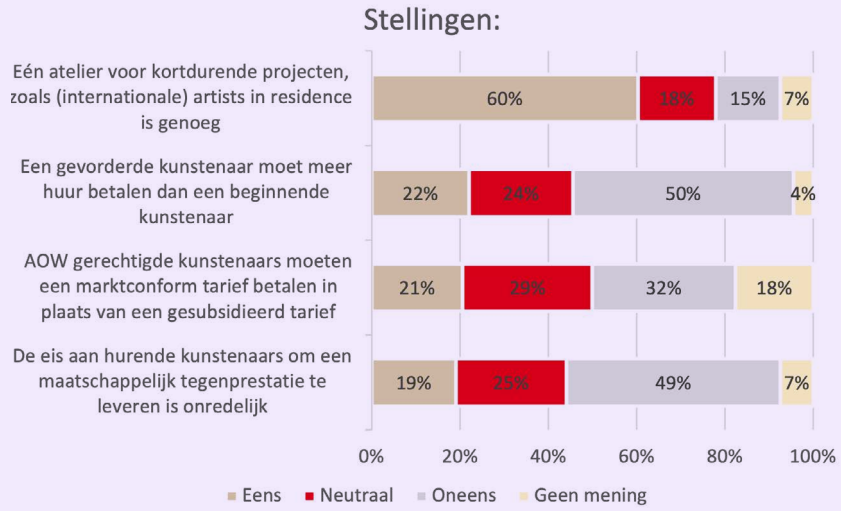
Gezien de vraag naar ateliers groter is dan het aanbod, zijn de kunstenaars mogelijke alternatieven voorgelegd. Het delen van een gemeentelijk atelier met een andere kunstenaar ziet 45% als een acceptabele oplossing; 29% wil dit niet. De rest heeft geen uitgesproken mening. Dit is populairder dan de andere voorgestelde maatregel van het tijdelijk verhuren (3 jaar) van ateliers. Dit vindt een derde een goed idee, maar een iets grotere groep juist niet.

Een meerderheid van de kunstenaars is het eens met de stelling dat ateliers alleen mogen worden verhuurd aan professionele kunstenaars en pleit daarmee voor een professionaliteitstoets. Een kwart is het hiermee oneens. Hier is een duidelijk verschil zichtbaar tussen kunstenaars met een kunstopleiding (67% eens) en kunstenaars zonder een kunstopleiding (35% eens). Deze laatste groep vindt dan weer vaker dat ateliers moeten worden gereserveerd voor beginnende kunstenaars. Dat wordt ook zo gezien door jongere kunstenaars, maar ook juist door de 70-plussers onder de kunstenaars. Hier valt verder op dat er relatief weinig tegenstanders zijn, wel veel kunstenaars zonder uitgesproken mening. Het laten afhangen van de huurprijs van een inkomen wordt door 39% als een goede optie gezien, maar hier is ook een substantiële groep op tegen (33%).

Een meerderheid van de kunstenaars stelt dat één atelier voor kortdurende projecten voldoende is. Over het rekenen van meer huur voor een gevorderde kunstenaar en het rekenen van een marktconform tarief voor AOW-gerechtigde kunstenaars is ongeveer één op de vijf kunstenaars te spreken. Jongere én oudere kunstenaars zien het vaker zitten dat een gevorderde kunstenaar meer geld moet betalen, waar de kunstenaars tussen 50 en 70 jaar hier meer op tegen zijn. De helft van de kunstenaars vindt de eis aan huurders van een gemeentelijk atelier om een maatschappelijke tegenprestatie te leveren redelijk.

Op de vraag wat kunstenaars graag anders zien in het nieuwe atelier-beleid wordt voornamelijk geantwoord dat er meer ateliers nodig zijn. Daarnaast is er behoefte aan een broedplaats. Er moet verder worden gestreefd naar ontmoeting tussen kunstenaars, transparantie over inschrijving en toewijzing van ateliers en meer mogelijkheden om werk te presenteren.
De ateliers kunnen toegankelijker worden voor het publiek door deze vaker open te stellen. Dat kan door deel te nemen aan open dagen of exposities, of door lezingen of workshops te organiseren. Daarnaast moet meer publiciteit worden gegenereerd voor de ateliers om het publiek hiermee bekend te maken en samenwerking worden gezocht met onder andere scholen en de wijk.
De gemeente kan ruimte bieden aan startende kunstenaars door meer ateliers aan te bieden. Hiervoor worden goedkope, tijdelijke ruimtes genoemd. De gemeente kan startende kunstenaars ruimte bieden door hen te stimuleren een atelier te delen. De gemeente kan startende kunstenaars aantrekken door contact te leggen met kunstopleidingen.

Gespreksverslag sessie

18 maart

Onderwerp	Sessie atelierbeleid
Datum bespreking	18 maart 2021
Plaats	Online

Datum verslag	19 april 2021
Opgesteld door	F. Albers
E-mail	f.albers@amstelveen.nl

Aanwezig Júlia dos Santos Baptista, Linda van de Bergh, Paul van Riel, Refkele Steemers, Namrata Kini, Jussara Nunes Pereira de Souza, Henka Bohlander (allen kunstenaar), Rein Schurink (ABK), Gabriël Verheggen (ABK), Margitte Verwoerdt (ABK), Jacqueline Höcker (raadslid Lijst Höcker), Wil Seiffers (burgerlid AVA), Jesse Jop Jörg (We The City), Maaike Janknegt (gemeente), Ute Kohlman (gemeente), Rubiah Balsem (gemeente), Fleur Albers (gemeente)

Rubiah Balsem heet de aanwezigen welkom. De sessie staat in het teken van het nieuwe atelierbeleid. De Cultuuragenda 2020-2024 en de motie Transparant beleid ateliers voor Amstelveen, beide eind 2019 aangenomen door de raad, vormen de aanleiding voor de herijking van het atelierbeleid.

Presentatie stand van zaken

Fleur Albers licht de actuele situatie, het huidige atelierbeleid en de gewenste situatie toe. Dit laatste is gebaseerd op een onderzoek dat onlangs onder lokale kunstenaars is uitgevoerd. De presentatie is als bijlage bij dit verslag gevoegd. Naar aanleiding van de presentatie zijn de volgende vragen gesteld:

Q: In plaats van naar het aanbod, kan er ook worden gekeken naar de vraag van inwoners. Hoe ziet die vraag eruit?
A: Het is met name belangrijk om naar de vraag van kunstenaars te kijken. Uit het inwonersonderzoek blijkt in ieder geval dat inwoners zeer geïnteresseerd zijn in kunst en cultuur.

Q: Hoeveel kunstenaars staan er op de wachtlijst? Staan er ook ateliers leeg?
A: Er staan momenteel 29 kunstenaars op de wachtlijst. Op dit moment staan er geen ateliers leeg.

Q: Zijn er niet meer dan 18 ateliers? In de voormalige Dorpsschool zitten ook ateliers.

A: De voormalige Dorpsschool wordt verhuurd aan Museum Jan. Het museum is vrij om de ateliers door te verhuren. Deze ateliers worden niet meegerekend in het atelierbeleid. Er wordt voor de voormalige Dorpsschool ook gedacht aan een invulling gericht op cultuureducatie.

Q: Hoe is de verdeling van startende en gevestigde kunstenaars op de wachtlijst?

A: Er staan 4 startende kunstenaars en 25 gevestigde kunstenaars op de wachtlijst.

Q: Hoe wordt het onderscheid tussen startende en gevestigde kunstenaars gemaakt?

A: In het huidige atelierbeleid is opgenomen dat kunstenaars startend zijn als zij minder dan 7 jaar geleden zijn afgestudeerd en gevestigd zijn als zij meer dan 7 jaar geleden zijn afgestudeerd. Heeft iemand geen kunstopleiding afgerond, dan wordt gekeken hoelang iemand actief is als kunstenaar.

Q: Hoe kan de gemeente helpen om de publiciteit en promotie van de ateliers te verbeteren?

A: De gemeente heeft een eigen platform, Visit Amstelveen, waarop aandacht kan worden geschonken aan de ateliers. Daarnaast kan de gemeente bij de subsidiëring van initiatieven vragen om rekening te houden met marketing en communicatie in het budget.

Inspiratiesessie

Jesse Jop Jörg is zelf op vier verschillende broedplaatsen werkzaam geweest en heeft gewerkt bij Bureau Broedplaatsen in Amsterdam. Hij is oprichter van We The City en houdt zich daarmee onder andere bezig met conceptontwikkeling en place making. De presentatie is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

BankjesCollectief: Grootste openluchtcafé ter wereld

Het bankjescollectief is een poging om het grootste openluchtcafé ter wereld te organiseren. Mensen zetten een bankje op hun stoep en openen een café voor een dag, waaraan ook activiteiten zoals een salsacursus of gedichten schrijven gekoppeld kunnen worden.

Lola Lik: Creatieve en sociale hub * Tijdelijke opvang asielzoekers

Lola Lik is een sociale en creatieve hub in de oude Bijlmerbajes.
De tijdelijke opvang van asielzoekers wordt gecombineerd met de sociale en creatieve bedrijven die zich hier vestigden. De vluchtelingen en huurders hebben samen het binnenplein gemaakt, waardoor een fijne sfeer en ontmoetingsplek ontstond.

Stay Sane Stay Safe: Bemoedigende posters uit de hele wereld
Een ontwerpbureau uit Den Haag heeft ten tijde van corona ontwerpers gevraagd om posters te ontwerpen met bemoedigende boodschappen.

Hekkenthon: 24H ontwerpwedstrijd voor het behang van de buurt
Bouwhekken rondom bouwterreinen zijn vaak bekleed met promotie-beelden van de gebouwen die er komen. In deze ontwerpwedstrijd zijn lokale ontwerpers gevraagd om tot interactieve ontwerpen ('behang van de buurt') te komen, zodat omwonenden minder het gevoel hebben dat zij door een bouwterrein lopen.

Boiling: De munitiekamer voor ongeduldige stadmakers
Dit is een lokaal initiatief waarbij in de eerste ronde initiatieven worden gepresenteerd om de buurt te verbeteren. In de tweede ronde wordt daar informeel over doorgesproken en wordt één initiatief uitgekozen. Zo gaan alle initiatiefnemers naar huis met inhoudelijke munitie en één initiatiefnemer met financiën om het project te financieren.

H/ART: Home is where the ART is
Het CBK Zuidoost heft een pop-uplocatie gerealiseerd in de 'plint' van een nieuw appartementencomplex. De huurders krijgen de kans om een jaar gratis kunst te lenen, waardoor de huurders bekend en verbonden raken met het stadsdeel.

Three Story Dinner: Bezorgmaaltijd koppelen aan verhalen, gedichten en muziek
Lokale horecaondernemers maken gezonde gerechten die typerend zijn voor dit deel van de stad. De gerechten zijn gekoppeld aan verhalen die zijn opgenomen in een podcast.

Kunstenaars Repair Café
Een Repair Café is een plek waar kapotte spullen worden gemaakt door vrijwilligers. Dit initiatief is een variant daarop. Kunstenaars wordt gevraagd om van deze kapotte spullen iets unieks te maken, zoals een modeontwerper die van oude kleren iets bijzonders maakt.

Stream Photo Asia: Photo Marathon
Een grote groep van zowel professionele als amateurfotografen krijgt zes uur lang elk uur een opdracht voor een foto. De lokale omgeving speelt hierin een belangrijk rol. Dit initiatief is een toffe manier om de stad, in dit geval Bangkok, door de ogen van een ander te zien.

Jesse geeft de aanwezigen het volgende mee
(zie ook bijgevoegde presentatie):

- Cross Disciplinair
- Sluit met je werk en atelier aan bij wat er al is
- Denk creatief na over manieren waarop je je werk kunt presenteren
- Gebruik wat Amstelveen bijzonder maakt: het groene karakter, de behoefte van bewoners, de gebouwen
- Door samen te bouwen creëer je een natuurlijke verbinding

De aanwezigen krijgen de mogelijkheid om vragen te stellen:

Q: Hoe zijn al deze projecten financieel mogelijk gemaakt?

A: Jesse zoekt per project met gepaste naïviteit naar partners waarmee dezelfde doelstelling wordt gedeeld. De samenwerking kan in de vorm van financiering zijn, maar ook in het bieden van ruimte. Het is belangrijk om groot te dromen, maar klein te beginnen.

Deelsessies

De groep gaat vervolgens uiteen in deelsessies. In de deelsessies staat de uitwerking van de doelstellingen van het atelierbeleid (zie hiervoor de bijgevoegde presentatie) centraal.

Deelsessie 1

- De kunstenaars staan positief tegenover het leveren van een maatschappelijke bijdrage, maar moeten wel vrij worden gelaten in de vorm en invulling ervan.
- De nazorg van vertrekkende kunstenaars ontbreekt. De gemeente kan kunstenaars van wie het huurcontract afloopt doorverwijzen naar andere locaties.
- Er moet een professionaliteitstoets gehanteerd worden, maar de wijze waarop moet goed worden ingericht. Er kan vanuit de algemene doelstelling voor de gemeentelijke ateliers worden gewerkt met een puntensysteem.
- De periode van 7 jaar wordt als een te ruim criterium gezien voor een startende kunstenaar.
- Er staan soms ateliers leeg. Het is belangrijk om die leegstand tegen te gaan.
- De verlevendiging van de ateliers kan meer gefaciliteerd worden door bijvoorbeeld contacten te leggen met de culturele instellingen.

Deelsessie 2

- Het wordt vanzelfsprekend geacht om voor een gemeentelijk atelier iets terug te doen voor de gemeenschap. Deze maatschappelijke bijdrage moet wel passend zijn bij de discipline waarin een kunstenaar werkzaam is. Er kan voordat een atelier wordt betrokken getoetst worden hoe een kunstenaar invulling wil geven aan deze bijdrage.
- Het delen van een atelier moet niet verplicht worden gesteld. Delen is voor de ene kunstenaar wel mogelijk, maar voor de andere niet. Het delen van een atelier kan worden gestimuleerd door er bijvoorbeeld financiële voordelen aan te verbinden.
- Door een groter verschil in de huurbedragen tussen startende en gevestigde kunstenaars te creëren kan er budget worden vrijgemaakt voor de verlevendiging van de ateliers. Daarbij wordt wel de kanttekening geplaatst dat een gevestigde kunstenaar niet vanzelfsprekend meer verdient dan een startende kunstenaar.

De aanwezigen worden bedankt voor hun input. Er vindt volgende week donderdag nog eenzelfde sessie plaats. Mede op basis van deze input wordt het nieuwe atelierbeleid vormgegeven. De Adviescommissie Beeldende Kunst brengt hierover ook advies uit. Daaraan neemt Jan Verschoor, lid van de ABK en zelf beeldend kunstenaar in Amstelveen, niet deel. Op 7 juli staat het nieuwe atelierbeleid op de agenda van de raad. Het concept beleid wordt voorafgaand nog gedeeld met de kunstenaars.

Gespreksverslag sessie

25 maart

Onderwerp	Sessie atelierbeleid
Datum bespreking	25 maart 2021
Plaats	Online

Datum verslag	19 april 2021
Opgesteld door	F. Albers
E-mail	f.albers@amstelveen.nl

Aanwezig Dolores de Jong, Monique Kater, Ingeborg Oderwald, Hans Jansen, Annette van Waaijen, Paul Klimecki, Bouchaib Dihaj, Julia Hope, Ramaz Goiati, Tamar Rozenblat, Ulric Roldanus, Dirk Broeder (allen kunstenaars), Eva Kleipool (Palet Zuid), Rein Schurink (ABK), Gabriël Verheggen (ABK), Margitte Verwoerdt (ABK), Guido Dennenbroek (raadslid PvdA), Marga van Herteryck (raadslid BbA), Stieneke Kruijer (raadslid GroenLinks), Anne-Mieke van der Vet (raadslid D66), Sandra van Engelen (raadslid CDA), Mette Samkalden (Kunstmest), Rubiah Balsem (gemeente), Fleur Albers (gemeente)

Rubiah Balsem heet de aanwezigen welkom. De sessie staat in het teken van het nieuwe atelierbeleid. De Cultuuragenda 2020-2024 en de motie Transparant beleid ateliers voor Amstelveen, beide eind 2019 aangenomen door de raad, vormen de aanleiding voor de herijking van het atelierbeleid.

Presentatie stand van zaken

Fleur Albers licht de actuele situatie, het huidige atelierbeleid en de gewenste situatie toe. Dit laatste is gebaseerd op een onderzoek dat onlangs onder lokale kunstenaars is uitgevoerd. De presentatie is als bijlage bij dit verslag gevoegd. Naar aanleiding van de presentatie zijn de volgende vragen gesteld:

Q: Klopt het dat sommige ateliers langer dan voorgeschreven worden verhuurd?
A: Een mogelijke verklaring is dat dit jaar enkele contracten die zouden aflopen tijdelijk zijn verlengd, zodat na de vaststelling van het nieuwe atelierbeleid hieraan meteen invulling kan worden gegeven.

Q: Hoe worden de projectateliers in de openbaarheid gebracht?
A: De projectateliers worden nog niet actief gepromoot. Dit is in de toekomst zeker mogelijk. Daarop wordt door één van de aanwezigen aangevuld dat een projectatelier in feite zichzelf zou moeten promoten.

Q: Er wordt ook lesgegeven in de ateliers. Is de wethouder Onderwijs hiervan op de hoogte?
A: De wethouder Onderwijs wordt niet over de specifieke invulling van de ateliers op de hoogte gehouden, maar wel over de ontwikkelingen omtrent cultuureducatie in het algemeen.

Q: Heem Locaties geeft invulling aan één van de ateliers en aula van het ateliergebouw aan de Van Weerden Poelmanlaan. Leidt dit tot het gewenste effect?
A: Dat is nog moeilijk te zeggen, omdat er vanwege de corona-maatregelen geen activiteiten georganiseerd konden worden.

Q: De basis van een atelier is belangrijk om jezelf als kunstenaar te ontwikkelen. De onzekerheid van een tijdelijk atelier is lastig. Waarom is het atelierbeleid gebaseerd op tijdelijkheid?
A: Er is voor deze tijdelijkheid gekozen om de doorstroming en daarmee het optimale gebruik van de ateliers te bevorderen.

Q: Zijn er plannen om een atelier in te zetten voor cultuureducatie?
A: Hiervoor zijn nog geen plannen. Hoewel het belang van een atelier voor cultuureducatie door enkele aanwezigen wordt onderschreven, gaat vooral de aandacht uit naar het tekort aan ateliers dat er is. Er wordt onderzocht of de voormalige Dorpsschool een invulling gericht op cultuureducatie kan krijgen.

Q: Wordt bij een inkomenstoets alleen gekeken naar het inkomen uit kunstenaarschap?
A: Een eventuele inkomenstoets is nog niet nader uitgewerkt.

Inspiratiesessie

Mette Samkalden is freelance adviseur, projectleider culturele sector en directeur van This Art Fair. Samen met Rob de Melker is zij oprichter van Kunstmest. In haar presentatie deelt ze voorbeelden van projecten van kunstenaarscollectieven die om meerdere redenen interessant zijn en een positief effect hebben op het makersklimaat. Een makersklimaat is voor Mette een klimaat waarin kunstenaars ruimte krijgen om initiatief te nemen en een overheid die initiatieven bevordert. De presentatie is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Lir

In Yogyakarta ontbrak het aan een culturele infrastructuur, dus hebben twee kunstenaars hierin zelf initiatief genomen door Lir op te richten. Ze begonnen op een kleine locatie een tentoonstellingsruimte waar lokale kunstenaars kunnen exposeren en experimenteren, begonnen een alternatieve kunstopleiding waarin verschillende disciplines samenkomen en en creëerden zo ook een plek waar mensen elkaar ontmoeten.

Billy Town
Billy Town is een platform waar ateliers, een galerie, projectruimte, bibliotheek en gedeelde werkplaatsen samenkomen. Het is een plek waar je kan ontmoeten, onderzoeken en experimenteren. De galerie die ze samen runnen is interessant, omdat het platform daardoor rendabel is.

Broedplaats Bouw
Broedplaats Bouw is een broedplaats gevestigd in een voormalig schoolgebouw en is geïnitieerd door meerdere partijen. Hier wordt de samenwerking met de buurt gezocht door een 'wall of fame' te maken, waar makers en buurtbewoners samen muurkunst hebben gemaakt. Er wordt gewerkt aan zichtbaarheid door bijvoorbeeld een magazine uit te geven.

Club Solo
Een ander voorbeeld van samenwerking en zichtbaarheid is Club Solo. Dit bijzondere initiatief worden jaarlijks twee tot drie tentoonstellingen georganiseerd van mid-career kunstenaars, waarbij musea wordt om hierop met een kunstwerk te reageren. Dit is een interessante manier om de samenwerking met instellingen te zoeken.

Kunstambassade
Op deze website krijgen kunstenaars op uitnodiging van andere kunstenaars een plekje op de website. Hier kunnen zij zichzelf en hun atelier presenteren. De website geeft inzicht in hoe kunstenaars werken en is interactief door onder andere interviews met kunstenaars te publiceren.

HEM
Op het HEM organiseren 180 afgestudeerden van kunstopleidingen uit heel Nederland samen een tentoonstelling. Ze studeerden allemaal af in 2020, maar er waren toen geen of weinig tentoonstellingen. In plaats van bij de pakken neer te zitten besloten ze met elkaar een tentoonstelling te organiseren. Het initiatief kwam dus van de makers zelf het en lukte door het met elkaar te doen.

Dit zijn allemaal voorbeelden van initiatieven door kunstenaars met elkaar, gemeenten en partners waarmee wordt bijgedragen aan een eigen makersklimaat. Ze hebben de ruimte gekregen en de tijd gemaakt om deze initiatieven te realiseren. De vraag aan de kunstenaars is: wat zijn jullie initiatieven en met wie willen jullie samenwerken en de vraag aan de gemeente is: hoe willen jullie dat aanjagen en faciliteren?

De aanwezigen krijgen de mogelijkheid om vragen te stellen:

Q: Heeft een gemeente als Amstelveen met 90.000 inwoners in verhouding met andere gemeenten te weinig ateliers?

A: Het is beter om naar het aantal in Amstelveen gevestigde kunstenaars te kijken dan naar het inwoneraantal. Er wordt wel aan de gemeentelijke norm voldaan, maar er is ruimte voor meer. Daarop wordt aangevuld door één van de aanwezigen dat je dit ook kan omkeren: als je veel ateliers hebt, trek je ook kunstenaars aan. Naast een goed atelierbeleid moeten er ook mogelijkheden zijn om je als kunstenaar te ontwikkelen, door bijvoorbeeld in presentatieplekken te investeren.

Q: Moeten dat gemeentelijke ateliers zijn of zou dat ook kunnen door kunstenaarsinitiatieven of broedplaatsen te stimuleren?

A: Er is ook in Amstelveen sprake van leegstand. Kunstenaars kunnen ondersteund worden als zij van de mogelijkheden die dat biedt gebruik willen maken. Gemeentelijke ateliers hoeven niet de enige ateliers te zijn.

Deelsessies

De groep gaat vervolgens uiteen in deelsessies. In de deelsessies staat de uitwerking van de doelstellingen van het atelierbeleid (zie hiervoor de bijgevoegde presentatie) centraal.

Deelsessie 1

De kunstenaars in de ateliers zouden meer naar buiten moeten treden en het publiek moeten opzoeken en betrekken bij hun activiteiten.
De ateliers hebben ook een belangrijke ontmoetingsfunctie voor de wijk. Er kan worden samengewerkt met maatschappelijke organisaties of andere disciplines. Benut ook de historie en groene identiteit van Amstelveen en koppel dit bijvoorbeeld aan de SDG's.

Deelsessie 2

Het begrip 'startende kunstenaar' leverde binnen de groep meteen discussie op, want wanneer ben je een startende kunstenaar en waarom zou je onderscheid maken tussen startende en gevestigde kunstenaars?
In de sessie kwam al gauw de wens voor een broedplaats ter sprake, waar onder startende kunstenaars wellicht ook behoefte aan is.
Hoe kun je dat in Amstelveen vormgeven, ook in de wetenschap dat weinig panden zich daarvoor misschien lenen. De gemeente kan een stimulerende rol spelen bij de totstandkoming van een broedplaats.
De kunstenaars moeten zich vanuit een gezamenlijk belang verenigen.
In een broedplaats kunnen ook creatieve bedrijfjes vestigen.
Een belangrijke factor is het van elkaar willen leren en inspireren.

Deelsessie 3

In deze deelsessie was helaas maar één kunstenaar vertegenwoordigd. In deze sessie is opgemerkt dat de ateliers niet altijd levendig overkomen – hoewel iedereen het er over eens was dat een atelier in de eerste plek een werkplaats is, deelde men de mening dat een open en inspirerend ateliercomplex positief zou zijn. Er zijn veel initiatieven in de maak en daar liggen ook mogelijkheden voor de ateliers – het betrekken van de buurt, het benutten van buitenruimte en openstellen van de locatie. Er werd aangeven dat er ook vanuit andere portefeuilles interesse kan zijn voor de verlevendiging van de complexen. Er is besproken dat doorstroming belangrijk is. De selectie van kunstenaars zou gedaan kunnen worden met de kunstenaars zelf. De projectateliers hebben zeker potentie, maar het gebruik ervan kan intensiever.

Na afloop van de deelsessies worden nog enkele suggesties gegeven:

- Er is bij de Rietveld Academie zoveel talent op steenworp afstand. Hier kunnen directe lijnen mee worden gelegd. De relatie tussen kunstenaars, musea en kunstopleidingen kan beter worden ingezet.
- Er wordt voorgesteld om voordat een kunstenaar een atelier betrekt, een voorstel te vragen waarin de kunstenaar een plan voor een maatschappelijke bijdrage maakt. De maatschappelijke bijdrage kan je niet langs een meetlat leggen, maar een kunstenaar moet wel van tevoren weten dat dit verwacht wordt. De meeste aanwezige kunstenaars kunnen zich hierin vinden.

De aanwezigen worden bedankt voor hun input. Er vond vorige week donderdag eenzelfde sessie plaats. Mede op basis van deze input wordt het nieuwe atelierbeleid vormgegeven. De Adviescommissie Beeldende Kunst brengt hierover ook advies uit. Daaraan neemt Jan Verschoor, lid van de ABK en zelf beeldend kunstenaar in Amstelveen, geen deel. Op 7 juli staat het nieuwe atelierbeleid op de agenda van de raad. Het concept beleid wordt voorafgaand nog gedeeld met de kunstenaars.

Feedback concept beleid

De feedback van kunstenaars is geredigeerd en bij meerdere reacties over hetzelfde onderwerp samengevoegd. Elk onderwerp is voorzien van een beantwoording.

Link tussen atelierbeleid en cultuureducatie (één reactie)

Een concrete en uitgewerkte link tussen atelierbeleid en cultuureducatie mist nog. Hiermee kan het atelierbeleid naar een hoger plan gebracht worden, wat de behoeften van diverse belanghebbenden (kunstenaars, kinderen, scholen, culturele instellingen) op de lange termijn ondersteunt. Dit wordt mogelijk en duurzaam gemaakt door actief geïntegreerd beleid in lijn met de landelijke trend.

Beantwoording:
Uit een peiling tijdens de sessie op 25 maart bleek dat door enkele aanwezigen belang werd gehecht aan cultuureducatie, maar dat dit niet belangrijker werd bevonden dan het aanbieden van voldoende werkruimte voor kunstenaars. Er worden daarom geen reguliere ateliers voor cultuureducatie ingericht, maar wel projectateliers ter beschikking gesteld voor cultuureducatie. Het belang van cultuureducatie wordt namelijk onderschreven. In het voorlopige concept was dit al opgenomen. Dit is naar aanleiding van deze reactie in het definitieve concept verduidelijkt.

Onafhankelijkheid beoordelingscommissie en mogelijkheid beroep (één reactie)

De beoordelingscommissie mist waarborgen voor onafhankelijkheid en een mogelijkheid van beroep. De voorgestelde aanpak beschermt niet tegen onbedoelde belangenverstrengelingen.

Beantwoording:
De beoordelingscommissie beoordeelt jaarlijks alle nieuwe inschrijvingen. In het voorlopige concept was al opgenomen dat de beoordeling daardoor juist niet plaatsvindt op het moment dat een atelier vrijkomt en wordt toegewezen. Hierdoor wordt mogelijke belangenverstrengeling voorkomen. Bij de samenstelling van de beoordelingscommissie worden waarborgen opgenomen om de onafhankelijkheid van de commissie te garanderen. Dit is naar aanleiding van deze reactie uitgewerkt in het definitieve concept.

In het voorlopige concept was de mogelijkheid van beroep niet vermeld. Een kunstenaar kan volgens de reguliere procedures van de gemeente in beroep gaan. Dit is naar aanleiding van deze reactie in het definitieve concept verwerkt.

Inkomenstoets (drie reacties)

De inkomenstoets zal in de praktijk voor velen moeilijk te behalen zijn op dit moment. Je bent als kunstenaar erg afhankelijk van shows/ verkoop, subsidies, projecten, commissies etc. Door deze inkomenstoets zou de focus meer komen te liggen op toegepaste kunst. Daarbovenop kan kunst ook waarde genereren, die zich niet in een inkomen vertaalt, namelijk als iemand met de kwaliteit van zijn of haar kunst een meetbare verhoogde maatschappelijke bijdrage, innovatie of verlevendiging genereert. Dit past ook in een breed waardebegrip dat het concept atelierbeleid voorstaat en schept een mogelijkheid om kwaliteit in context te waarderen.

Beantwoording:
Kunstenaars worden niet alleen kwantitatief getoetst op basis van hun inkomen en aantal werkzame uren, maar ook kwalitatief getoetst op hun werkzaamheden. Met de kwalitatieve toetsing wordt bepaald of een kunstenaar actief is als professioneel kunstenaar en in aanmerking komt voor een gemeentelijk atelier. Met de kwantitatieve toetsing wordt vervolgens bepaald of een professioneel kunstenaar (die op basis van de kwalitatieve toetsing al is beoordeeld op zijn/haar professionaliteit) in aanmerking komt voor een eigen of een gedeeld atelier. Naar aanleiding van deze reactie worden de beoordelings- en toewijzingscriteria in het definitieve concept uitgebreider toegelicht.

In het kader van een breed waardebegrip dat het atelierbeleid voorstaat is naar aanleiding van deze reactie 'community art' toegevoegd aan criterium c. offline zichtbaarheid in het definitieve concept.

Tijdelijk ateliers toewijzen (één reactie)

De ateliers die (tijdelijk) niet zijn toegewezen of in ongebruik zijn, kunnen tegen een gepast of commercieel tarief eenvoudig gehuurd worden door andere kunstenaars wanneer die aantoonbaar bijdragen aan sociaal-maatschappelijke of educatieve activiteiten, culturele innovatie en/of gerelateerde verlevendiging in Amstelveen.

Beantwoording:

Het ligt vanwege de lengte van de wachtlijst niet in de lijn der verwachting dat er ateliers tijdelijk niet worden toegewezen of in ongebruik zijn. Een atelier dat vrijkomt wordt toegewezen aan de eerste kunstenaar die is ingeschreven op de wachtlijst. Kunstenaars die projecten willen ondernemen die bijdragen aan sociaal-maatschappelijke of educatieve activiteiten, culturele innovatie en/of gerelateerde verlevendiging in Amstelveen, kunnen gebruik maken van de voor deze doeleinden beschikbaar gestelde projectateliers. Deze ateliers worden vanwege het belang dat aan deze doeleinden kosteloos, maar tijdelijk ter beschikking gesteld. Dit was reeds opgenomen in het concept beleid.

Transparantie hoeveelheid ateliers (één reactie)

Het atelierbeleid voldoet niet aan de gevraagde transparantie, specifiek gericht op de voormalige Dorpsschool. Er is behoefte aan inzicht in de huurder(s) van (de ateliers in) de Dorpsschool, huurtermijn, financiering, overeenkomst en toewijzing.

Beantwoording:

Museum Jan is sinds 01-01-2011 huurder van de voormalige Dorpsschool. Het museum betaalt hiervoor een kostendekkende huur. De gemeente heeft geen inzicht in onderlinge afspraken tussen de gebruikers en het museum. De gemeente verhuurt ruimte aan instellingen die door de gemeente worden gesubsidieerd, met een erkend maatschappelijk belang en/of die qua gebruik in de beschikbare gebouwen passen. Tot 2011 werden twee lokalen van de Dorpsschool volgens het atelierbeleid verhuurd aan kunstenaars. Met het atelierbeleid van 2011 werd de Dorpsschool niet langer meer aangemerkt als ateliergebouw. De ateliers worden daardoor niet meer volgens het atelierbeleid verhuurd. Dit was niet opgenomen in het voorlopige concept, maar wordt naar aanleiding van deze reactie wel opgenomen in het definitieve concept. Museum Jan wordt gevraagd om de Dorpsschool actief in te zetten voor cultuureducatie en daarbij ook de samenwerking te zoeken met lokale kunstenaars.

Overgangsregeling oudere kunstenaars (één reactie)

De regeling voor oudere kunstenaars is in 2005 ingesteld, omdat de destijds ingevoerde atelierregels als onredelijk bezwarend voor de oudere atelierhuurders werden beschouwd. Zij konden van hun atelier gebruikmaken zolang ze nog actief en professioneel hun beroep uitoefenden. Deze regeling was eenmalig en is nooit herhaald. Een achterliggende gedachte daarbij was dat het aantal oudere kunstenaars dat

voor deze regeling in aanmerking kwam vanzelf zou afkalven door o.a. ziekte en dood. Er is nog één oudere kunstenaars die nog volledig actief aan het werk is in een gemeentelijk atelier. Wat is de achterliggende gedachte bij het officieel laten vervallen van deze eenmalige regeling waarvan redelijkerwijs te verwachten valt dat die over enige tijd vanzelf zijn logisch einde vindt?

Beantwoording:
De overgangsregeling komt te vervallen om te benadrukken dat er in dit atelierbeleid geen uitzonderingsposities meer wordt gecreëerd voor oudere kunstenaars. Dit is in lijn met de motie 'Transparant beleid ateliers voor Amstelveen' uit 2019, waarin wordt geconstateerd dat 'Het maatschappelijk aanvaard is, dat met het bereiken van de AOW leeftijd in alle ons omringende steden de ondersteuning van overheid, c.q. semi overheid d.m.v. subsidies vervalt en solidariteit met jongere kunstenaars tot nu toe uitgebleven is.' Het vervallen van de overgangsregeling voor oudere kunstenaars blijft daarom gehandhaafd in het definitieve concept.

Bindende maatschappelijke bijdrage (één reactie)

Het is belangrijk dat kunstenaars zichtbaar zijn en maatschappelijk betrokken. De tijd die ze aan hun kunstpraktijk kunnen besteden is echter al erg schaars, omdat de meesten naast hun kunstpraktijk ook een andere baan nodig hebben om rond te komen. Een paar events per jaar waarbij alle kunstenaars meedoen levert minder versnipperde tijd op en genereert wellicht meer aandacht bij het publiek.

Beantwoording:
Kunstenaars moeten kunnen aantonen dat gemiddeld twee uur per maand, of 24 uur per jaar, is besteed aan de maatschappelijke bijdrage. Dit wordt naar aanleiding van deze reactie verduidelijkt in het definitieve beleid. Kunstenaars zijn uiteraard vrij om als invulling van hun maatschappelijke bijdrage een event te organiseren.

Het ontbreekt aan goede tentoonstellingsruimte, waar bijvoorbeeld elke maand een andere kunstenaar in de spotlight kan staan, het publiek kan komen kijken en artist talks gehouden worden.

Beantwoording:
De behoefte aan een tentoonstellingsruimte komt overeen met de verzamelde input van kunstenaars. De aula van Ateliers 2005 is hiervoor geschikt en wordt al zo ingezet. Dit was nog niet vermeld in het voorlopige concept en wordt naar aanleiding van deze reactie opgenomen in het definitieve concept.

De atelierroute voldoet niet als maatschappelijke bijdrage, omdat het werk dan niet te zien is in een 'white cube' (die het werk rechtdoet) maar op de werkplek (waar dus gewerkt wordt, en tools en ruis aanwezig zijn).

Beantwoording:
De atelierroute voldoet niet als maatschappelijke bijdrage in het kader van dit atelierbeleid, omdat deelname hieraan geen actieve maar een passieve bijdrage betreft. Op het moment dat een kunstenaar tijdens een open dag of route actief deelneemt, bijvoorbeeld door een workshop of presentatie te geven, dan wordt dit wel onder een maatschappelijke bijdrage geschaard. Naar aanleiding van deze reactie wordt dit verduidelijkt in het definitieve concept.

Het is een groot verdriet dat na het verlopen van de maximale huurtermijn een kunstenaar niet nogmaals in aanmerking kan komen voor een gemeentelijk atelier (één reactie).

Beantwoording:
In het voorlopige concept was in tegenstelling tot het vorige beleid al de mogelijkheid opgenomen voor een kunstenaar om zich na het aflopen van de maximale huurtermijn opnieuw in te schrijven voor een gemeentelijk atelier. Dit blijft gehandhaafd in het definitieve concept.

Kleine ateliers in containers (bijvoorbeeld boven/naast bedrijven op bedrijventerreinen) zouden voor startende kunstenaars in de toekomst wellicht een goedkope en creatieve aanvulling kunnen zijn (één reactie).

Beantwoording:
In het voorlopige concept is de ambitie om creatieve oplossingen te vinden voor het tekort aan werkruimtes opgenomen. Bovengenoemde suggestie is verwerkt in het definitieve concept.

Er wordt gevraagd om een concrete uitwerking van het atelierbeleid met resultaten die ook zichtbaar zijn voor amateurkunstenaars (één reactie).

Beantwoording:
In verband met het tekort aan werkruimtes en in lijn met de verzamelde input van kunstenaars en het advies van de ABK worden ateliers enkel ter beschikking gesteld aan professionele kunstenaars. Dit blijft daarom gehandhaafd in het definitieve concept.

Uren- / inkomenscriterium: hoe gaat dat getoetst worden? Welk inkomen: uit je kunstenaarschap of ook neveninkomsten/partner/vermogen? Over welke periode? (één gezamenlijke reactie)

Beantwoording:
De kunstenaar levert de informatie aan om het aantal werkuren en inkomen te kunnen beoordelen. Het gaat om inkomsten uit kunstenaarschap of werkzaamheden die raken aan het kunstenaarschap, zoals cultuureducatie. Er wordt gekeken naar het gemiddelde van de afgelopen drie jaar. Dit is naar aanleiding van deze reactie verduidelijkt in het definitieve concept.

Afgelopen periode hebben kunstenaars niet kunnen exposeren. Het is maar de vraag hoe en wanneer dat opgepakt en weer hersteld kan worden. Per wanneer gaat de kwaliteit/ kwantiteit toetsing in? (één gezamenlijke reactie)

Beantwoording:
Hierbij wordt ook gekeken naar het gemiddelde van de afgelopen drie jaar. Deze wijze van beoordelen gaat in zodra het atelierbeleid is vastgesteld door de raad, maar geldt alleen voor nieuwe huurovereenkomsten. Dit is verduidelijkt in het definitieve concept.

Verplicht delen, eventueel met iemand niet jouw keuze, is niet bevorderlijk voor klimaat (één gezamenlijke reactie).

Beantwoording:
Het delen wordt verplicht gesteld voor kunstenaars die niet aan het urencriterium of de inkomenstoets voldoen, maar er wordt niet opgelegd met wie het atelier gedeeld moet worden. Hier is alleen de voorwaarde gesteld dat de onderhuurder is ingeschreven op de wachtlijst en is getoetst door de beoordelingscommissie. Dit stond reeds vermeld in het concept beleid.

Worden alle huurders elk jaar opnieuw getoetst? Willen kunstenaars dan nog wel investeren in een ruimte? Waar moet je vervolgens met je (geïnvesteerde) spullen en activiteiten naar toe? (één gezamenlijke reactie)

Beantwoording:
Een kunstenaar wordt alleen beoordeeld bij diens inschrijving op de wachtlijst en bij het ingaan van de tweede huurtermijn. Er vindt gedurende de huur geen tussentijdse toetsing plaats. Dit is verduidelijkt in het definitieve concept.

Atelierbeleid 2021

Definitief concept
Gemeente Amstelveen
— SEPTEMBER 2021

Gemeente Amstelveen